

Geriausias darbo žmonių laikraštis
"LAISVĖ"

Eina du sykiai savaitėje: Uteninė ir Pė-
nyčio. Leidžia Lietuvių Ko-ope-
ratyviška Spaudos Bendrovė.

PRENUMERATA METAMS:

Amerikoje \$2.00
Kanadoje ir užrubečiuose 3.50

PUSEI METŲ:

Amerikoje \$1.00
Kanadoje ir užrubečiuose 1.75

Apgarsinimų kainos ant užklausimo
"LAISVĖ"

183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

The Lithuanian semi-weekly
"LAISVĖ"

Published by
The Lithuanian Co-operative Pub. Society
(Inc.), every Tuesday and Friday
at Brooklyn, N. Y.

YEARLY SUBSCRIPTION RATE:

In the United States \$2.00
To Foreign Countries 3.50

Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"LAISVĖ"
183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

No. 76.

Telephone 5231 Greenpoint

BROOKLYN, N. Y., 21 Rugsėjo (September), 1915 m.

Telephone 5231 Greenpoint

V Metas

LIETUVOS SOSTAPILĖ VOKIEČIŲ RANKOSE.

CARO PALIEPIMU DUMA IŠVAIKYTA. KAIRIEJI DUMOS ATSTOVAI SUAREŠTUOTI.

VOKIEČIAI UŽĖMĖ

VILNIŲ.
Nedėdienį, 19 d. rugsėjo, iš Berlyno atėjo žinia, kad vokiečių kairumenė įžengė į Vilnių.

To buvo galima ir laukti, nes jau per kelias pastarąsias savaites feldmarsalo von Hindenburgo kariūnėnė buvo pasistatčius savo tikslu užimti Vilnių.

Pereitot subatoj jau ir rusų generalis štabas buvo paskelbęs, kad Vilnius, veikiausia, papuls į vokiečių rankas. Rusai pranešė, kad Vilnius nėra jiems taip svarbus centras.

Visi rusų činovnikai, visos įstaigos, daugybė civilių žmonių spėjo išsikrausyti iš Vilniaus. Rusų valdžia paliepė iškrausyti iš Vilniaus ir fabriky mašinas, kad vokiečiams nieko nepalikytų. Lietuvių šelpimo draugijos komitetas taip pat apledo Vilnių.

Dabar visoje Vilniaus gubernijoje eina baisiausi mūšiai. Mūšiai eina ties Naujais švenčioniais ir netoli nuo Vileikos. Kita vokiečių armija eina link Lydos. Ties Molodečko taip pat eina mūšiai.

Kuomet vokiečiai užėmė Vilnių, mieste viešpatavo didžiausias vargas. Maistas buvo dvigubai pabrangęs, cukraus visiškai nebuvo.

ARESTUOTA 17 DUMOS ATSTOVŲ.

Petrograde areštuotas socialdemokratas dumas atstovas Čechelzė, o su juo dar 16 dumas atstovų. Jie pasodinti kalėjiman.

Dumos namas ir visos gelžkelio stacijos sergimos kareivių.

VOKIEČIAI UŽĖMĖ PINSKĄ.

Berlynas. — Generalas Mackensen jau užėmė Pinską. Miestas tapo užimtas šturmu. Vokiečių generalis štabas praneša, kad rusai norėję išnaudoti pelkęs dėl apsigynimo. Mat, aplink Pinską esama didžiausių pelkių.

Pinską randasi 100 angliškių mylių tolumė nuo Lietuvių Brastos.

Pinską gana žymus centras.

KĄ VILNIUS PERGYVENA?

Kaip tik vilniečiai patyrė, kad Kaunas jau po vokiečių, ūmai persimainė jų dvasia ir geras upas. Ligi Kauno paėmimo vilniečiai manė, kad jų miestui nebėgėsis joks pavojus.

Minios pabėgėlių kasdien pribūna į Vilnių iš Dvinsko, Panevėžio, Ukmergės ir Kauno. Visi turčiai apledo Vilnių.

Smulkūs pinigai Vilnių jau veikia. Policija padarė daug kratų pas krautuvinius ir atrado daugybę smulkų pinigų. Pirkliai nutarė likties Vilnių, nors jie ir bijosi vokiečių.

BĖGT AR NEBĖGT.

Baisūs vokiečiai, bet ar nebus dar baisiau, jeigu nuo jų pabėgti? Kur bedingsi tuomet?

Tą klausimą uoliai svarsto latvių laikraščiai. Dauguma latvių žurnalistų pasakė: liksimės ant vietos, nebėgsime, nors ir čia dar taip.

"Lidums" rašo: mes turime likties namie, nors mums ir grėstų didžiausias pavojus.

Rygos lietuviai, patariant "Rygos Garsui", taip pat liksis ant vietos.

VOKIEČIAI UŽĖMĖ VYDŽIUS IR KAMAJUS.

Berlyne paskelbta, kad vokiečiai užėmė jau Vydyčius, Zarasų paviatę. Vydyčiai randasi 35 angliškių mylių atstume nuo Dvinsko.

Vokiečiai taip pat jau paėmė Kamajus. Užimant Vydyčius, buvo didžiausi mūšiai. Mūšiai tęsiasi pačiame mieste. Vokiečiams stacionai reikėję šturmuoti kiekvieną namą.

KIEK RUSŲ PAIMTA I NELAISVĖ?

Stacionai nesinori tikėti, kad jau keturi milijonai rusų paimta i nelaisvę vokiečių ir austro-vengrų. Tokį pranešimą paskelbė Šveicarių laikraštis "La Suisse".

DUMA IŠVAIKYTA. RUSIJOS ATŽAGAREIVIŲ VIRSUS.

Rusijos atžagareiviai baisiai trokšta, kad tik duma taptų paleista. Mat, dumas kairieji atstovai pliekė be jokio pasigalėjimo ministerius, paroduodami Rusiją.

Dumos kairesni atstovai buvo išstatę visą eilę reikalavimų. Jeigu tie reikalavimai būtų buvę išpildyti, tuomet visas Rusijos gyvenimas būtų persimainęs.

Bet juodašimčiai nesnaudė. Ministeris Goremikin nuvažiavo kariūnėnė pas carą ir perkalbėjo tą šiaudadusį, kad išleistų ukazą kuriuo palieštų duma. Mat, duma per daug teisių reikalaujanti, o jeigu Rusijai duoti teisių, tuomet ir pačiam carui neliktų vietos.

16 d. rugsėjo duma tapo paleista ligi vidurio/lapkričio. Kuomet pirmininkas Rodzianko pranešė duma, kad ji paleista, tai kairėje pusėje kilo didelis triukšmas. Atstovai pradėjo šaukti: tai prasižengimas! Darbietis Kerenski mėgino pasakyti prakalbą ir susuko šalin išdavėjai!

Tokių būdu Rusijoje permainingi nebus. Juodašimčiai, kurie davė šali iki pražuties, laikosi iš paskutinosios.

Petrograde viršininkai bijosi revoliucijos. Komentantas išleido poliepimą, užginantį streikuoti. Vienok daugelį fabriky vistik buvė streikų.

Laikraščiai sako, kad dar Rusijoje tikriausia gali kilti revoliucija.

Tuli italų laikraščiai praneša, kad caras būk tai suteikęs amnistiją 100,000 politiškių kankinių, vienok iš paties Petrogrado apie tai nėra jokių žinių.

CARAS ŠAUKIA OPOLČENIJA.

Petrograde išleistas caro ukazas, kuriuo šaukiama stoti po vliavomis opolčenią antrosios eilės.

I kariškias priėmimo vietas turi ateiti dėl antro apšaukimo visi opolčencai pirmosios eilės ir visi zapasnieji, kurie ligišiol dėl kokių nors kliūčių nebuvo priimti kariūnėnė.

Pagal apskaitymą Londono dienraščių, naujoji rusų armija susidės iš 8 milijonų žmonių.

Francijoj pašaukta prie vėliavų vaikinai 18 metų.

VEZUVIJUS PLESKA.

Ugniakalnis Vezuvius (Italijoj) vėl pradėjo plėskytis ugnia ir pelenais. Aplinkinių kaimelių gyventojai bėga toliau dideliame išsigastyje.

KAUNAS GRIUVĖSIUOSE?

"Laisvės" korespondentas iš Danijos praneša mums: Vokiečiams užėmus Kauną, Gardiną, Lietuvį Brastą ir Alytų, rusai neišsilaikys ir Vilniuje; sakoma, kad rusai žada apiešti Vilnių be jokių mūšių; pranešama, kad visus varpus iš lažnyčių ir cerkvijų rusų valdžia išgabeno į Maskvą.

Visi aukštiniai, misinginiai, variniai ir kiti brangūs metaliniai daiktai taip pat išvisur prasalinama, kad tuomi negalėtų pasinaudoti vokiečiai. Sako, jogei vokiečiai visuose užimtuose miestuose išsiųs medžiojario ir misingio.

Vilniun pribuvo daug pabėgėlių iš Kauno, tarpe jų randasi nemažai sužeistų; sulg pabėgėlių kalbos visos Kauno miestą paverstas į griuvėsius; mat esą vokiečiai bombarduodami fortus ne kiek nesigalėjo paties miesto.

MURAVJOVAS-KORIKAS IŠSIKRAUSTĖ IŠ LIETUVOS.

"Naujienos" rašo: Iš Lietuvos gauta žinia, kad Rusijos valdžia iškraustė iš Vilniaus garsiojo Lietuvos budelio, Muravjovo-Koriko paminklą, bijodama, kad tokia brangenybė nepakliūtų į vokiečių rankas. Žmonės džiaugiasi.

Lietuvių Draugija nukentėjusiems dėl karės želpti persikėlė su visu labu į Rusijos gilumą, į Voronežo miestą. "Lietuvos Žinios" paliko Vilniuje ir ragina gyventojus nebėgti.

NAUJA KARIUMENĖ RYGOS IR DVINSKO PAEMIMUI.

Vokiečių feldmarsalas von Hindenburg gavo didžią pagelbą. Jo eilėna stojo 400,000 naujų kareivių su puikia artilerija.

Sustiprinęs savo spēkas Hindenburgas žada paimti Rygą, Dvinską ir Vilnių.

SVENČIONIŲ PAVIETĖ.

Vokiečiai užėmė Daugėliškių bažnytkiemį, Svencionių paviatę.

Dalis vokiečių kariūnėnė eina linkui Vileikos.

GRAIKIJA MOBILIZUOJASI.

Paryžius. — Santikiai tarpe įvairių Balkanų valstybių darosi vis aštresni. Kaip praneša Balkanų agentūra, Graikija jau mobilizuoja žapasmuosius.

Tarpe Bulgarijės ir Graikijos eina dar tybos, kurios gali pasibaigti draugišku būdu.

kamąją karę ant Tyroliaus rubežaus. Vienna tvirtina, kad tos italų atakos visgi tapo atmuštos.

AUSTRAI ATMUSTI.

Nish, Serbija. — Serbijos karės ofisas išleido sekamą paskelbimą:

12 ir 13 d. rugsėjo smulkios austrų nuovados mėgino persikelti per Drinos upę ties Visegradu, bet austrams tas mėginimas nepavyko.

Ant Samos fronto, lygiai prieš Belgradą, tarpe mūsų ir austrų artilerijos buvo šaudymosi. Priešų kanuolės greitai tapo nutildintos.

14 d. rugsėjo austrai norėjo pasidirbdinti fortifikacijų. Artilerijai pasidarbuvas, tas jiems nepavyko.

VEZUVIJUS PLESKA.

Ugniakalnis Vezuvius (Italijoj) vėl pradėjo plėskytis ugnia ir pelenais. Aplinkinių kaimelių gyventojai bėga toliau dideliame išsigastyje.

PETROGRADE IR MASKVOJ AREŠTAI.

Siuomi laik Maskvoje atsisibuna suvažiavimas miestų ir žemiečių istaigų atstovų. Valdžia bijosi, kad iš priežasties dumas uždarytame tame suvažiavime nevyktų priešingų valdžiai demonstracijų.

Pirmasai ministeris Goremikin išleido paliepiną tuojaus išvaikyti suvažiavimą, jeigu jame kas nors pasipriešintų valdžiai.

Petrograde ir Maskvoj išlipinta atsisaukiami, raginant gyventojams būti ramiais. Kitap prasikaltėliai bus baudžiami sulg kariškų teisių.

Kaip praneša iš Berlyno, Petrograde areštuota 8 dumas atstovai, tarpe jų Kerenskis, kuris ypatingai smarkiai protestavo prieš dumas paleidimą.

NAUJA KARIUMENĖ RYGOS IR DVINSKO PAEMIMUI.

Vokiečių feldmarsalas von Hindenburg gavo didžią pagelbą. Jo eilėna stojo 400,000 naujų kareivių su puikia artilerija.

Sustiprinęs savo spēkas Hindenburgas žada paimti Rygą, Dvinską ir Vilnių.

SVENČIONIŲ PAVIETĖ.

Vokiečiai užėmė Daugėliškių bažnytkiemį, Svencionių paviatę.

Dalis vokiečių kariūnėnė eina linkui Vileikos.

GRAIKIJA MOBILIZUOJASI.

Paryžius. — Santikiai tarpe įvairių Balkanų valstybių darosi vis aštresni. Kaip praneša Balkanų agentūra, Graikija jau mobilizuoja žapasmuosius.

Tarpe Bulgarijės ir Graikijos eina dar tybos, kurios gali pasibaigti draugišku būdu.

VOKIEČIŲ ŠNIPAI RUSIJOS.

Londono laikraščiai labai daug rašo apie vokiškų šnipų veikimą Rusijoje.

Apskelbus karę, pasirodė, kad Rusijos karės ir laivyno žinybose pilna vokiškų šnipų. Daugelis jų šnipų prigulėjo prie rusų patrijotų dr-jų ir ačiu juodašimčiam buvo labai augštai pakilę.

Tie šnipai, kaip dabar tikrai pasirodė, išsprogino Ochtės ginklų fabriką. Tos fabrikos išsprogdimas, laike kurio žuvo keli tūkstantiai darbininkų, atnešė didžiausių nuostolių. Rusijai tuoj pritrūko amunicijos.

Vienas žymus rusas pasakoja, kad neseniai Petrograde tapo areštuota ypata, kuri buvo pirmininku organizacijos vokiečių šnipų gaudymui, bet pasirodė, kad ir toji ypata, kuri gaudė vokiečių šnipus, yra ne kuo kitu, kaip vokiečių šnipu.

Dabar lengva suprasti, kodėl Rusijai taip nesiseka.

DIDELI NUOSTOLIAI LONDONE.

Tiktai dabar ateina pilnesnį žinią iš Londono, kad ten pridarė vokiečių žepelinų užpuolimas. Nuostoliai buvė labai dideli. Iš viso tapo užmušta 37 ypatos — vaikai, moteris ir vyrai — ne kareiviai.

RUSAI ATAKUOJA AUSTRUS VOLINIJOS.

Volinijoj rusai smarkiai atakuoja austrus. Austrų generalis štabas praneša, kad Austro-Vengrijos kariūnėnė yra labai sunku laikyties.

Rusai nori atgauti tvirtoves, kurias paėmė austrai — Lucką ir Dubną.

NORI UŽDUOTI SMŪGI SERBIJAI AR ITALIJAI.

Olandijos laikraščiai, pasiremdami vengrų laikraščių pranešimais, sako, kad greitu laiku Austro-Vengrija, išvien su Germanija, padarys generaliską užpuolimą ant Serbijos ar ant Italijos.

Vengrų laikraščiai sako, kad Rusijai jau užduotas tokis smugis, nuo kurio ji niekuomet neatsigaus. Užėmė Rygą, Vilnių ir Minską, teutonai galėsią pasislėti, o pasislėję visu smarkumu užpulti ant Italijos ir Serbijos.

BULGARIIJA NUDŽIUGUSI.

Vienna. — Turkija sutiko atiduoti Bulgarijai teritoriją abipus Dedeğadž gelžkelio. Tai didelis Bulgarijos diplomatu laimėjimas.

Visoj Bulgarijoj iš tos priežasties bus apskelbta nacionalinė šventė.

Vokietija taip pat šį-tą padarė Bulgarijai, kad tik šioji nesiklūtų kare.

SUVALKAI.

"Rankp." rašo: Jei tikėt dievui, ten jau

persimainęs šiek-tiek gyvenimas. Miestas grynesnis palikęs: vokiečiai grynumo žiuri, kad ligos nepradėtų siausti. Prekyba prasidėjus, bet žmonių vos trečias dalis beliko: apie 12 tūkstančių. Vaikai nuo 7 iki 13 metų priverstinai turi pradadamąją mokyklą lankyti. Jau atsiradę ir daktarų, kurie šiaip žmones gydo. Vargų, matyt, daug yra, nes Vokietija buvo prispirta duot 90 tūkst. markių pašelpos.

Lenkų atstovai Viennos mieste neseniai atliko posėdį, kuriame nutarta reikauti Lenkijai sugrąžinti neprigulmingos karalystės teise. Naujai karalystei pripažinta geriausia eiti išvien su Austrija. Vokietijos cenzorius Vilhelmas norėtų lenkus patraukti savo pusėn ir girdėti žadą jiems apvainikuoti karaliūm Karoliū Stefana, Austrijos kunigaikštį. Sako Varšavoje jau rengiasi prie vainikavimo.

ANGLIJOS DARBININKAI GRĄŠINA.

Kuomet Anglijos parlamente tapo pakeltas klausimas apie įvedimą visuotinio kareiviavimo, tuomet darbininkų atstovas Thomas pasakė, kad kaip tik bus įvesta visuotinas kareiviavimas, tai gelžkelių darbininkai tuojaus apskelbs visuotinę streiką.

"Jeigu jūs norite pramoninės revoliucijos, tai galite priimti tą įstatymą" — prigrasino Thomas.

Pačiame Anglijos ministerių kabinete viešpatuoja didelis nesutikimas klausime apie įvedimą visuotinio kareiviavimo. Už išleidimą panašaus įstatymo stoji Liovd George ir Churchill.

Pirmasai ministeris Asquith dar nenustatė savo pozicijos tame klausime.

Atrado naują žemę KELIAUNINKAS STEFANSSON DAR GYVAS.

Keliauninkas Vilhjalmas Stefanansson, išvien su keliais kitais draugais, pasirodo esąs dar gyvas. Jisai buvo iškeliaujęs tyrinėti tolymo-

Galimas daiktas, kad jisai atstovautų visas pirmėvių draugijas.

Lietuvos Šelpimo Fondo nekurie viršininkai, kurių nuomonės mums žinomos, išreiškė jau savo didelį norą matyti Andrių Bulotą Amerikoje. Jie mano, kad šiame svarbiame momente A. Bulota būtų tik galyt būti patį Amerikon varde pirmėviškų Lietuvos šelpimo draugijų. Mes negalime tuo tarpu pasakyti, kokią draugiją A. Bulota atstovautų.

Galimas daiktas, kad jisai atstovautų visas pirmėvių draugijas.

Lietuvos Šelpimo Fondo nekurie viršininkai, kurių nuomonės mums žinomos, išreiškė jau savo didelį norą matyti Andrių Bulotą Amerikoje. Jie mano, kad šiame svarbiame momente A. Bulota būtų tik galyt būti patį Amerikon varde pirmėviškų Lietuvos šelpimo draugijų. Mes negalime tuo tarpu pasakyti, kokią draugiją A. Bulota atstovautų.

Galimas daiktas, kad jisai atstovautų visas pirmėvių draugijas.

Lietuvos Šelpimo Fondo nekurie viršininkai, kurių nuomonės mums žinomos, išreiškė jau savo didelį norą matyti Andrių Bulotą Amerikoje. Jie mano, kad šiame svarbiame momente A. Bulota būtų tik galyt būti patį Amerikon varde pirmėviškų Lietuvos šelpimo draugijų. Mes negalime tuo tarpu pasakyti, kokią draugiją A. Bulota atstovautų.

Galimas daiktas, kad jisai atstovautų visas pirmėvių draugijas.

Lietuvos Šelpimo Fondo nekurie viršininkai, kurių nuomonės mums žinomos, išreiškė jau savo didelį norą matyti Andrių Bulotą Amerikoje. Jie mano, kad šiame svarbiame momente A. Bulota būtų tik galyt būti patį Amerikon varde pirmėviškų Lietuvos šelpimo draugijų. Mes negalime tuo tarpu pasakyti, kokią draugiją A. Bulota atstovautų.

Galimas daiktas, kad jisai atstovautų visas pirmėvių draugijas.

Lietuvos Šelpimo Fondo nekurie viršininkai, kurių nuomonės mums žinomos, išreiškė jau savo didelį norą matyti Andrių Bulotą Amerikoje. Jie mano, kad šiame svarbiame momente A. Bulota būtų tik galyt būti patį Amerikon varde pirmėviškų Lietuvos šelpimo draugijų. Mes negalime tuo tarpu pasakyti, kokią draugiją A. Bulota atstovautų.

Galimas daiktas, kad jisai atstovautų visas pirmėvių draugijas.

Lietuvos Šelpimo Fondo nekurie viršininkai, kurių nuomonės mums žinomos, išreiškė jau savo didelį norą matyti Andrių Bulotą Amerikoje. Jie mano, kad šiame svarbiame momente A. Bulota būtų tik galyt būti patį Amerikon varde pirmėviškų Lietuvos šelpimo draugijų. Mes negalime tuo tarpu pasakyti, kokią draugiją A. Bulota atstovautų.

Galimas daiktas, kad jisai atstovautų visas pirmėvių draugijas.

Lietuvos Šelpimo Fondo nekurie viršininkai, kurių nuomonės mums žinomos, išreiškė jau savo didelį norą matyti Andrių Bulotą Amerikoje. Jie mano, kad šiame svarbiame momente A. Bulota būtų tik galyt būti patį Amerikon varde pirmėviškų Lietuvos šelpimo draugijų. Mes negalime tuo tarpu pasakyti, kokią draugiją A. Bulota atstovautų.

Galimas daiktas, kad jisai atstovautų visas pirmėvių draugijas.

Lietuvos Šelpimo Fondo nekurie viršininkai, kurių nuomonės mums žinomos, išreiškė jau savo didelį norą matyti Andrių Bulotą Amerikoje. Jie mano, kad šiame svarbiame momente A. Bulota būtų tik galyt būti patį Amerikon varde pirmėviškų Lietuvos šelpimo draugijų. Mes negalime tuo tarpu pasakyti, kokią draugiją A. Bulota atstovautų.

sios šiaurės sritis. Tą ekspediciją surengė Kanados valdžia.

Daugelis jau manė, kad Stefanansson ir jo draugai žuvo poleriskose šalyse, kovodami su ledynais. Buvo jau ruošiamas nauja ekspedicija jų išgelbėjimui, bet štai gauta žinia, kad Stefanansson gyvas. Ne tik gyvas, bet jam pavyko atrasti naują žemę tolymiausioje šiaurėje. Ta žemė būk tai esanti aštuoniųsykįs didesnė, kaip New Yorko valstija.

Taip bent rašo patsai Stefanansson "New York Times". Keliauninkams reikėję pergyventi didžiausias vargas, žiema buvo baisiai šalta, bet jie nenusiminė.

"N. Y. Times" sako: "Stefanansson pranešimai skamba kiekvienam, tartum tai būtų balsas iš grabo. Tik tas retas žmogus tikėjosi kuomet nors dar apie jį išgirsti. Jau sukako metai, 5 mėnesiai ir 10 dienų, kada atradėjas apledo Alaską".

BRYANAS ŽADA VAŽIUOTI I EUROPA.

Buves valstybės sekretorius Bryan žada važiuoti į Europą agituoti už taiką. Siuomi laikui Bryanas randasi Washingtone. Bryaną ragina keliauti į Europą ir agituoti už taiką susivienijamas svetimkalbių laikraštininkų.

Bryanas sakėsi važiuosįs į Europą savo ekspensais. Koki gi svetimkalbių laikraštininkai ragina Bryaną vykti Europon? Nežinia.

STREIKAS ELIZABETH.

Streikas Elizabeth vis labiau platinasi. Streikuoti žada dar daugiau žmonių. Tarpe streikierių jau yra pusėtinai lietuvių skaičius.

Kaip girdėjome, lietuviai socialistai žada rengti visą eilę prakalbų.

Elizabeth dirbtuvėse mokama labai mažos algos. Daugiausia darbininkai uždirba nuo \$1.50 iki \$2.00. Suprantama, jog už tokią algą negalima pragyventi. Štai kodėl, kaip tik pas Brown Bros kilo streikas, tai jįsai tuojaus persimetė kitur, į kitas fabrikas.

Linkime Elizabetho darbininkams laikyties drūčiai.

Bulota žada būti Amerikoje.

Mes sužinojome, jog Amerikon žada atvažiuoti buvęs antrosios ir trečiosios dumas atstovas Andrius Bulota. Jeigu Andrius Bul

Sis-tas apie Rusijos Dumą.

Amerikos laikraščiai vis daugiau ir daugiau pradeda kalbėti apie Rusijos dumą; jos vardas vis labiau minimas sąryšyje su permainingomis, kurios žada įvykti viduriniame tos tolimosios šalies gyvenime. Pradedama jau kalbėti apie įvairias dūmos frakcijas, pradedama minėti žymesni atstovai.

Manau, jog neprošalį bus nupiešti platesnis dūmos paveikslas, kad skaitytųjai galėtų geriau orientuotis žiniuose apie dumą ir jos veikimą.

1908 m. pavasarį man teko būti "Vilniaus Žinių" dienraščio dūmos korespondentu. Tuomet dažnai reikėdavo buvoti pačioje dūmoje, turėti reikalų ir pašnekesių su įvairių frakcijų atstovais, labiau prisizinti pačiai dūmos fizionomijai. Tas man buvo labai naudinga. Įgijau daug patirimo, besiskindamas tame centre politiškojo gyvenimo.

Tuomet veikė trečioji dūma. O, kaip ji buvo nepanaši į pirmąsias dvi dūmas, kur skambėjo Muromcevo ir Ceretelli balsas. Pirmosios dūmos buvo tai žmonių rūstybės rumai. Jos veikė tuomet, kuomet 1905 metų revoliucijos obalsai dar garsiai skambėjo ore.

Bet 1908 metais reakcijos siaubūnas jau baigė ryti visas revoliucijos laikų laisves. Ministeriai atėdavo dūmon drąsus ir žiūrėdavo į atstovus iš augšto. Jau niekas nebeįdriso į jiemis šaukti: "šalin budeliai, laukis čion, teisman juos". Apšviotos ir justicijos ministerijos buvo juodasimėnų rankose, o vidurinę politiką vedė nabašinkas Stolypinas, kuris pradėjo savo karjerą dideliais pažadais, o baigė kaip aklas caro kamarilės įrankis.

Kaip šiandien matau mažutę socialdemokratų frakciją. Draugai susėdę pačioje kairėje. Buvo ju, rodosi, apie penkiolika, tarpe jų lietuvis Kuzma. Dauguma jų darbininkai, prastokai apsirėdę. Kaip nepanašūs į Amerikos politikierius, į mūsų storus, gražius kongresmanus! Kaip jie nepanašūs net į parlamentarėjus. Keli net apsisilke darbinikiškom bluzom, bet beveik visi apsiakais raudona gele.

Socialdemokratų "spokesmenais" buvo Čcheidze, Gegeckori, Pokrovskis ir latvis Predkalis. Šioje, dabar veikiančioje dūmoje ištyt keturių lyderių tik Čcheidze beliko. Tai kaukazietis, gruzinas. Jisai kalbėdavo kaip bolševikų, taip ir menševikų vardu. Tuomet dūmos frakcija nebuvo dar suskilusi. Čcheidze begalo darbštus, begalo simpatiškas. Jo pilna dūmoje ir komisijose, jisai pirmtinis viduriniuose frakcijos darbuose.

O darbas buvo begalo sunkus ir tai dar tarpe ty kazionų čionvinku, valdžios agentų, pasivadinsiu atstovais.

Man kartą reikėjo pasikalbėti su juo apie tūlus Lietuvos socialdemokratų reikalus. Jisai man ir sakė:

— Ar tamsta žinai, kad mus jau tēmija šnipai? Tai buvo tiesa. Šnipai visuomet sukinėdavosi apie frakcijos būtį ir akuratai lyddėdavo žymesnius atstovus į namus. Lyginais, kaip senoji Turkijoje, Abdul-Hamido laikais.

Aš negaliu pasakyti, kad socialdemokratai būtų būvę geriausi kalbėtojai. Čcheidze, Predkalis ir kiti kalba žymiu svetimtaučiu akcentu. Vienok frakcija lošė nemažą rolę. Kada visa dūma staugdavo patriotiškame ekstaze, tai tik socialdemokratai, darbiečių

pažadami, drąsiai plaukėdavo prieš vilnis. Tiesa, kartais, ir jų tarpe atsirasdavo nuliudėlių. Kuzma, būdavo, tankiai sakė: — "Kagi aš čia beveiksiu, nemokėlis, tarpe tos popijos ir poni-jos?"

Radosi net tam tikra sriovė tarpe socialdemokratų, kuri norėjo atsukti saviškius iš dūmos. Visviena, girdi, jokios naudos. Bet tie draugai klydo. Socialdemokratai buvo dūmoje ne tam, kad gavus 13 rub. kasdieną, bet tam, kad nuolat kelti savo balsą ir per ministerių galvas siųsti suraminimo žodį darbininkams ir valstiečiams.

Žiūrėkit, dabartinę dūmą tik 7 beliko soc. dem. o vienok, kaip garšiai skamba jų balsas, kuomet dūmos ponams pradeda kinkos drebėti!

Socialdemokratų kaimynais yra darbiečiai, Rusijos valstiečių atstovai. Jų taip pat nedang. Jais vadovavo A. Bulota ir Dziubinskis. A. Bulota netoks jau geras kalbėtojas, bet labai apskrus, labai gabus organizatorius. Darbiečiai didelės reikšmės neturėjo. Jų politiška fizionomija netaip jau aiški, kaip socialistų. Jų partijos doktrina — tai mišinys socialrevoliucionizmo ir oportunistiško nuolaidumo. Jeigu Rusijoje kada nors išsivys žemės klausimas ir sodiečiai išsikirstys vienas kitą, aš nežinau, ar beliks darbiečių frakcijai pamato dėl egzistavimo? Pat-sai darbiečių revoliucionizmas man išrodo labai abejotinas. Padėkime, visi ir vada antrojo dūmoje, kurje joje buvo tikrais darbo žmonių pranasais, kaip tik iš dūmos, tuojaus padėsinėjo, o kaip kurie net supatriotėjo.

Sitų dūmoje darbiečiai turi labai gabų vada, advokatą Kerenskį. Jisai yra tuom, kuom trečio dūmoje buvo A. Bulota.

Darbiečių kaimynais yra didžiulė kadetų frakcija. Tai tyriausio kraujo liberalai, gink dieve ne demokrat, ne žmonių užtarėjai. Kadetų politiški broliai Anglijoj vadinas liberalais, Vokietijoj nacional-liberalais, Amerikoj gal-būt progresistais. Kadetų frakcija — stipri. Jie buvo ponais pirmo ir antro dūmoje. Tai vis inteligentai — advokatai, daktarai, inžinieriai, profesorai, labiau apšvięte dvarponiai, žemiečių ištaigų veikėjai ir tt. Siems žmonėms prie caro valdžios nekaip gyvenasi, todėl jie stojią už reformas, už permainas, bet tik ne už revoliuciją. Revoliucijos jie bijosi, vienok 1905 metais, kada kilo revoliucija, jie irgi drąsiau su valdžia kalbėjo.

1908 metais, trečio dūmoje, kadetai jau buvo galutinai išsižadėję politiško principališkumo. Jie tik ir laukė progos, kaip prisigertinti prie ponų stalo, už kurio sėdėjo spalininkai ir juodašimėnai, bet valdžia snairavo į kadetus. Visgi tai buvo europiški žmonės, apšviesti ir rusų biurokratams nepergeriausia kompanija. 1906 metais, kada rusų valdžia dar vis bijojo revoliucijos, vienu tarpu buvo jau manyta šaukti kadetus į ministerius, bet tai buvo tik minutės apsilėidimas ir valdžia greit atsivago.

Kadetai turėjo puikių kalbėtojų ir labai gabių žmonių. Milukovas, Rodičevas, Čelnokovas, Singarevas, Nekrasovas, Adžemovas, tai vis pirmos klesos kalbėtojai.

D-ras K. Grinius, kuris sykiu mokinosi su Singarevu, pasakojo man, jog stasiduma staugdavo patriotiškame ekstaze, tai tik socialdemokratai, darbiečių

tu būdamas. Gyvenk jisai civilizotuose, kulturiškuose žmonėse, o ne Rusijoje, Singarevas, lygiai kaip ir Ceretelli, Kerenski, galėtų virsti šviesiausiais meteorais ant politiškos padangės. Bet Rusijoj žmonės greitai nusidėvėja... Per daug pilkas tasai gyvenimas ir per daug sunki kova. Mažai kas datsa iki galui.

Kadetai eina prieš valdžią, tankiai balsuoja prieš biudžetą, bet visgi tai ponų partija. Ypatinai nešvariai jie elgdavosi užsienio politikos reikaluose. Plačiame sviete rusų kadetai visuomet pasirodydavo rusais tautininkais. Užsieninių reikalų ministerį kadetai visuomet remdavo. Laikė didelių vaišių Anglijoje 1908 metais, kadetai sykiu su desiniaisiais melavo už rubelį, būk ir Rusijoj jau esanti konstitucija ir jog jie, kadetai, esą "Jo didenybės imperatoriaus opozicija". Tas buvo begalo naudinga valdžiai. Valdžia tik ir trokšta tokios reklamos. Mat, ji tuomet gali girties, kad ir Rusijoj esąs parlamentas ir ištikiama opozicija. Tuomet valdžiai jau daug lengviau gauti pasiskolint pinigų iš užsienio piniginių.

Ministeriai, kurie, kaip sakiau, išaugstę žiūrėdavo į dūmos atstovus (kaip ponai į save tarnus), su kadetais visuomet rimtai skaitydavo, visuomet atsakydavo ant jų užmetimų, ko jie nedarydavo su socialdemokratais ir darbiečiais.

Suomii laikų apie kadetus gana tankiai mini ir Amerikos spauda, vadindama juos liberalais. Gana tankiai didžiosios presos pranešimuose užeinamas vardas Milukovo, Singarevo ir Maklakovo.

Pradžioje karės kadetai išsykiu užsirašėdavo esą didžiausiais patrijotais. Jie pažadėjo valdžiai paramą ir pasakė, jog karės metu neįreikalausiu jokių laisvų, jokių permaitų viduriniame Rusijos gyvenime.

Bet gyvenimo tikrenybė suardė kvailias svajones. Gyvenimas pasirodė esąs gudresnis, negu visi kadetų gudragalviai. Dabar jau ir kadetai pamatė, kad Rusijos kariška galybė yra tai tūšas mūlo bulbulas ir kuo kitu ir būti negalėjo — nes aziatiška valdžia, aziatiški pripročiai, Sibiras ir kartuvės negali išauklėti moderniškos, mikiškos, apšviestos kariūnės.

Ot, čia ir pasirodė, kad Rusijoj, jeigu jau nuo ko pradėti, tai nuo griovimo senosios valdžios.

Kadetai visuomet tikėjo, kad Rusija ramiu būdu tapšiant konstitucijos valstybė (apie respubliką kadetai nesvajuoja). Štai kodėl jie taip buvo įtikėję į dūmos epėką. Duma ir spauda — kadetams buvo viskas. Apie žmonių organizavimą kadetai nesirūpino, pagaliau jie ir bijojo tikro darbininkų ir valstiečių susipratimo. Kadetai rėmė visą savo programą, visą savo taktiką ant derybų principo.

Tai matot, kokie jie. Verta įsitęmt ne tik jų partijos vardas, bet neužmiršti ir jų fizionomiją.

Į dešinę nuo kadetų, veik pačiame viduryje sėdi progresistai, lenkų rato atstovai ir totoriai. Tai jau beveidės frakcijos. Amžinas svyravimas pažymi veik kiekvieną žymesnį jų frakcijų žingsnį.

Dūmoj dar niekuomet nebuvo atstovaujama Lenkijos liaudis. Tik tai ir ketvirtą dūmą iš netyčių buvo pakliuvęs iš Varšavos socialistas (P. P. S.) Jagello. Šiaip jau visi rato (Kolo) atstovai — dvarponiai ir keli inteligentai. Jie visuomet puikiai pasirėdę, išsiprausę, tiki elegantiškai. Net Vilniaus endekų atstovas kunigas Maciejavičius išrodo la-

bai simpatišku, sulyginus su netašytais storžieviais po-pais, kurių trečio dūmoj buvo net keli dešėkai.

Man sykį, kaip "Vilniaus Žinių" korespondentui, teko kalbėti su kun. Maciejavičium. Užklausu jo: — "Ar jūs manot išgauti ką nors gražiuoju iš rusų valdžios?"

Kunigas atsakė: "Su revoliucija mes atsisveikinom. Ji nieko mums neduos. Dabar reikia vesti nuolankią politiką. Mes retkarčiais palaikysim dūmoj valdžios pusę — tai ir gausim už tai ką nors".

Tai ir visa kvintessencija lenkų rato politiškos išminties. Keista buvo žiūrėti į tuos žmones, į tuos paveldėtojus krakosmečio ir lenkmečio idėjų.

Tokie ponai, kaip Dymša, Garusevičius, Montvila ir kiti savo politiškoje pažvalgoje vienas į kitą buvo panašūs, kaip du lašai vandens.

Beje, su lietuviomis jie nesuteikdavo. Tik kartais, kada lietuviai studentai rengdavo balius, tie ponai nusipirkdavo bilietai ir gausiai atsiųgindavo. Bet... tai buvo labdarėybė, o ne tiklas draugiškumas ir gero velijimas. Tik tai vienas grafas Tiškevičius (Kretin-giškis) mokėsi lietuvių kalbos. Jam, mat, rūpėjo atgimstanti Lietuva.

Tai tiek šiuo sykiu. Kitių sykiu papasakosiu apie tuos dūmos atstovus, kurie eina su valdžia — apie spalininkus, dešiniuosius ir juodašimėlius.

L. Praseika.

TIK ŽIURĖKIT GER-BIAMEJ!

Kunigai savo laikraščiam net vardo patis nesugalvo-ja: s.-d. V. Kapsukas ir draugai 1904 m. Zenevoj leido "Draugą", 1905 m. s.-d. leido "Darbininką". Dabar kunigai turi davatkišką "Draugą" Chicagoj, o kun. Kemešis rengiasi leisti "Darbininką"; argi jie per savo tikėjimą prikelia iš numirusių socialistų laikraščius? Tačiau s.-d. laikraštį "Darbininkų Balsą" prikelė aidolistai. Jei tie laikraščiai prakalbėtų, tai sakytu: "Bėgėdžiai! purvini neįveiktus darbus, teršiant — mūsų takus".

Mat, yra sutvėrusi tam tikra universal a Esperanto Asocio. Nariai tos draugijos gyvena visose svieto dalyse ir vieni kitiems pagelbsti.

Esperanto kalbą jau yra išvysta žymiausių pasaulio pasytojų, kaip Shakespeare, Goethe, Hugo, Tolstojaus ir tt. veikalai. (Reikia pažymėti, kad net keli lietuvių literatūros veikalai yra "esperantinti".) Prierašas vertėjo).

Esperanto yra gera įmonė mokintis ir kitų kalbų, nes išmokęs esperanto kalbą, tuo pačiu sykiu išmokti visus taip vadinamus tarptautiškus žodžius, vartojamus plačiausiose minios. Tai viena. O antra — tai pradadi logiškai mastyti apie gramatikos struktūrą ly kokios nors kalbos.

Esperanto dabar vartoja Francijos ir Vokietijos karės žinybos dėl išplatavimo savo kariškų žinių. Esperanto kalbą vartoja Raudonasis Kryžius ir šimtai gyventojų ir mielaširdystės se-serų. Esperanto vartojama ir tame Sveicarijos biure, kuris rūpinasi karės belaisvių reikalais.

Esperanto nėra sujungtas su kokia nors politiška partija ar religijos sriove. Tai yra tik pagelbinė tarptautiška kalba.

Kaip iš šitų visu faktų matot, esperanto įleido jau giliai saknis kultūriškoje visuomenėje. Ji turi jau nevien daugybės pasekėjų, kalbančių esperantškai, bet ir savo labai turtingą rašlavą.

Dar visai neseniai vokiečių ir francų kalbos buvo norėta padaryti tarptautiškomis. Anglai tas pačias pretenzijas turėjo sulgyt savo kalbos, bet gyvenimas prie ko kito vedė.

Fritzas.

Keliatas faktų apie tarptautiską kalbą Esperanto.

Iš priežasties sušaukimo esperantistų kongreso San Francisco, Californijoj, laiko tos didžiosios parodos, Amerikos esperantistai išleido keliatą atsisaukimų, kuriuose randame daug faktų apie pagelbinę tarptautišką kalbą — esperanto.

Esperanto yra dirbtina tarptautiška kalba, kurią patariama vartoti norint susikalbėti su ypatomis, prigilindomis prie įvairių tautų. Esperanto yra sukomhinuota (sutaistyta) iš skaičių žodžių ir elementų, vartojamų beveik visose kultūriškose kalbose ir pritaikinta prie pavienės ir labai taisykliškos gramatikos, kurią galima išmokti į pusę valandos laiko.

Esperanto galima išmokti tobulai per tą laiką, kurio begyje kitos kurios kalbos tik mažumą galima išmokti.

Esperanto egzistuoja jau 28 metai. Esperanto kalbą moka daugiau žmonių, negu turi gyventojų Danija, Graikija, Belgija ir Sveicarija. Bet kad apie tą faktą daugelis nežino, tai tik todėl, kad esperantistai ne vietoje gyvena, bet išsiklaidę po visą pasaulį.

Esperantistai jau turėjo 10 tarptautiškų kongresų, kuriuos buvo lankę apie 4000 delegatų, atstovavusių 45 valstijoms. (? Red.).

Esperanto yra tai vienatnė tarptautiška kalba, kuri tik tuomet nors buvo siuluoma žmonijai ir kuri šiandien virto žymiu faktorium visuomenės gyvenime. Esp. užkariavo jau sau plačią dirvą visame pasaulyje ir turi prieš save didelę ateitį.

Esperanto kalbą įsėina jau daugiau, negu 200 periodiškų laikraščių, leidžiamų visose svieto dalyse.

Esperanto turi jau ir praktišką vertę, ypatinai kelionėse po svetimas šalis. Mat, yra sutvėrusi tam tikra universal a Esperanto Asocio. Nariai tos draugijos gyvena visose svieto dalyse ir vieni kitiems pagelbsti.

Esperanto kalbą jau yra išvysta žymiausių pasaulio pasytojų, kaip Shakespeare, Goethe, Hugo, Tolstojaus ir tt. veikalai. (Reikia pažymėti, kad net keli lietuvių literatūros veikalai yra "esperantinti".) Prierašas vertėjo).

Esperanto yra gera įmonė mokintis ir kitų kalbų, nes išmokęs esperanto kalbą, tuo pačiu sykiu išmokti visus taip vadinamus tarptautiškus žodžius, vartojamus plačiausiose minios. Tai viena. O antra — tai pradadi logiškai mastyti apie gramatikos struktūrą ly kokios nors kalbos.

Esperanto dabar vartoja Francijos ir Vokietijos karės žinybos dėl išplatavimo savo kariškų žinių. Esperanto kalbą vartoja Raudonasis Kryžius ir šimtai gyventojų ir mielaširdystės se-serų. Esperanto vartojama ir tame Sveicarijos biure, kuris rūpinasi karės belaisvių reikalais.

Esperanto nėra sujungtas su kokia nors politiška partija ar religijos sriove. Tai yra tik pagelbinė tarptautiška kalba.

Kaip iš šitų visu faktų matot, esperanto įleido jau giliai saknis kultūriškoje visuomenėje. Ji turi jau nevien daugybės pasekėjų, kalbančių esperantškai, bet ir savo labai turtingą rašlavą.

Dar visai neseniai vokiečių ir francų kalbos buvo norėta padaryti tarptautiškomis. Anglai tas pačias pretenzijas turėjo sulgyt savo kalbos, bet gyvenimas prie ko kito vedė.

Sutaisė Menkutus.

Suvenyčių Valstijų "laisvė".

Suvenyčių Valstijų konstitucijoj pasakyta, kad čia suteikiama laisvė ne tik kiekvienai tautai bei rasei, bet ir kiekvienam gyventojui. Kapitalistų spauda, tartum pasityčiodama iš tų žodžių, visuomet šaukia: "Suvenytyse Valstijose viešpatuoja laisvė, tik dauguma žmonių nemoka ta laisvę naudotis". Atsiranda ir tokių, kurie išdrįsta ateivius kaltinti, būk jie nemoką šios šalies laisvę naudotis.

Bet kada rimtesnieji žmonės užklausa, kur ta laisvė, tai kapitalistai nieko neat-sako, jie tik savo seną dainą dainuoja ir gana.

Suvenytyse Valstijose nežmoniškai elgiasi su negrais. Jie yra visame kame persekiojami, visame kame skriaudžiami, visame kame kankinami. Jeigu kartais negras prasikalsta, tai jį be jokio teismo minia nukankina. Ir į tokius atsitikimus įstatymdavytė labai šalta žiūri. Negrų neįsileidžia į viešus pokylius, kur baltieji susirenka; negrų nepriima į dirbtuves, kuriose baltieji dirba. Nekuriose valstijose net karais sykiu su baltiais uždrausta važinėti.

Ir kodėl taip negrai persekiojami? Kuo jie prasikalto? Jie niekuo neprasikalto ir persekiojami yra vien tik už tai, kad jų oda ne tokia, kaip mūsų, baltųjų, bet juoda. Jie prasikalto tuo, kad gamta motina juos apdovanojo juoda oda, o ne balta.

Bet ar galima žmogų kaltinti už tai, kad jis gamtos sutvertas kitokiu? Pagalios, jeigu mes tikime į dievą, tai žinome, kad žmogų dievas sutvėrė, reikšia ir negras dievo tvarynas, tai kodėl mes turime teisę dievo ranku darbo neapkęsti? Gal dievui geriau patinka juoda spalva, per tai jis ir negras sutvėrė?

Vienok buržuazija, kuri daugiausiai remiasi dievo prisakymais, į tai nepaiso. Štai Alabama valstijoj atsirado iš įstatimavimų idiotų, kurie įnešė į legislaturą, kad uždrausti mokytojams mokyklose mokinti negrų kūdikius. Kiekvienas sveikas proto žmogus tokį įnešimą paskaitys idiotišku; kiekvienas doras žmogus turėtų iš tokio įnešimo pasipiktinti, bet mūsų biurokratija nesipiktina. Tas įnešimas daugeliui įsistimdavystės narių patiko ir jie jį užgyrė. Reikšia, Alabama valstijoj bus išleistas įstatymas, draudžiantis mokytojams mokyklose mokinti negrų kūdikius. Ir kur čia ta tautų bei rasų laisvė, apie kurią tie patys biurokartaip taip dailiai moka papasakoti?

Bet dabar kyla klausimas, kokią prasižengimą papildoma baltieji mokytojai, mokindami negrų kūdikius? Ar bijomasi, kad mokytojai nepavirstų į negrus ir tuomi nepasidaugintų negrų skaitliu? Rodosi, kad tas pavojus negresia, nes baltieji mokytojai negali negrais tapti. O gal bijomasi, kad negrų vaikai, besizindėdami į baltą mokytoją, patis neišbėgtų? Bet, rodos, ir iš šio atžvilgio jokio pavojaus nėra, nes tas negali įvykti. Rodosi, jokio prasižengimo negali būti, jeigu mokytojai, bemokindami negrų kūdikius, įkvėps jiems savo visos imonės dorą ir tt. Juk kiekvienas mokytojas stengiasi visus savo mokinius dorai išauklėti. Per tai nieko nėra blogo, kad ir baltas mokytojas, mokindamas juodukus, stengiasi juos dorai auklėti. Nuo to šalis nieko nenustoja, bet dar laimi.

Bet čia apsiereiškia visai kas kita: biurokratija nori visai užgniaužti neapken-

čiamą jai rasę — negrus, per tai visur ir prie kiekvienos progos persekioja juos. Biurokratija spjauna ant Suvenyčių Valstijų konstitucijos, spjauna ant žmoniškumo, bet elgiasi taip, kaip tik jai geriau patinka. Ji net nepaaiškina, kodėl nori mokytojams uždrausti negrų kūdikius mokinti, net nenurdo mažiausio pamato, ant kurio pastato naują įstatymą. Ji užsiganėdina vienu išsireiškimu: "Baltiem mokytojams nevalia mokinti juodųjų kūdikių!"

Ir tas darosi ne Indijoj, ne Afrikos tyruose, bet Suvenytyse Valstijose — civilizacijos šaly.

Svenčioniškis.

MARGOS MINTIS APIE VISKĄ.

Turbūt, greitai jau reikės permąstyti savo opinią apie valparaisčius, kaip apie bulveskūčius.

Ten istiesų tverias kokia tai lietuviškų buršų alma mater, bet jų tikslas ne Wein, Weib und Lieb. (vynas, moteris ir meilė).

Juo liberališkas Patersono kunigėlis širsta ant socialistų, tuo mūsų L. S. S. kuopa labiau kyla. Taip ir reikia!

Billy Sunday nepasisekė Omahoj, Nebr. Už savo pamokslą "The Home" avels jam sumetė tik \$500.

Argi tai nebajauru? Kitur už tą pamokslą jisai visuomet sukolektuodavo bent \$1,500.

Kunigužis supyko ant omahiečių.

Bet ar visiem taip gali sekties Omahoj, kaip beraščiai Jonačijai!

"Ateitis" laukia A. Rimkos.

Gal būt bent dabar laikraščio vardas bus atspindis laikraščio idėjos. Ligisliot to nebuvo.

M. Petrauskas nuvažiuo į Senadorį ir įklimpo mainose. "Darbininkų Viltis" menkas reklamatorius.

Iš Worcesterio man rašo: Čiru-Virū klausia P. A. De-dyną, kaip su L. S. S. 40 kuopa. Geriau paklausti, kaip yra su L. S. S. VI rajonu....

Jeigu aš nepagarsėsiu kuo kitu, tai jau tikrai pagarsėsiu savo margomis mintimis.

Račkauskas buvo klieriku, Kapsukas buvo klieriku, Vidikas buvo klieriku — o dabar visi trys dideli bedieviai.

Sako, nėra didesnių bedievių kaip tie, kurie kada nors buvo seminarijoj.

Je, tai klausimas apie Griškabudžio klebono žalių rūgių nukirtimą vis dar tebekybo ore neiširštas.

Baltimorės kardinolas Čilbas dieną - naktį rūpinasi apie Meksikos bažnyčių ir kunigų turtus.

Ir kas gi gali sakyti, kad klierikalai nepripažįsta tarptautiškumo.

Kuc šiandien būtų Bagočius, jeigu jisai nebūtų buvęs toks sągvinistas, o kartais net viršžmogis? Savo rusies diktatorium.

Valdiškuose pranešimuose iš Viennos sistematiškai minimas Lietuvos vardas.

Keno čia nuopelnas? Jurgelionio, Kaulakio ar Austrijos generolio štabo? Čiru-Viru.

I buvusius valparaisiečius.

Iš karto lietuviai važiavo Amerikon vien tik pasipinigi. Svarbiausias jų tikslas buvo uždirbti šiek-tiek pinigų ir su jais grįžti Lietuvon, idant paskui čia laimingiau gyvenus.

Bet ilgainiui iš Lietuvos į Ameriką pradėjo važiuoti tūkstančiai, o iš Amerikos į Lietuvą grįžo jau tik šimtai. Atsirado Amerikos lietuviai, kartu atsirado ir kasdieniniai jų vargai, bėdos-rupės.

Nuvažiavus svetimon šalin, iš karto nėra lengva prisitaikinti prie gyvenimo aplinkybių, suprasti šalies gyventojų dvasią ir perimti jų pobūdį, charakterį. Ir lietuviai, atvažiuoję šion šalin, iš karto turėjo pragyventi daug visokių nesmagumų ir nemalonių. Tuos nemalonumus turėjo pergyventi ir ant savo pečių panešti toji jaunuo-mėnės dalis, kuri, besinaudodama šalies laisve ir kai-kuriais kitais gyvenimo parankumais bei patogumais, panorėjo įgyti šiek-tiek mokslo. Vienok šalies mokyklos buvo taip sutvarkytos, jog suaugusiam ir anglų kalbos mažai mokančiam ateiviui - jaunui buvo negalima įstoti į mokyklą.

Iš karto Amerikos lietuvių jaunimui rodo, nelenkė jokių mokyklų. Ilgainiui kai kurie jų pradėjo šlietis prie lenkų ir įsijungti mokslo jų apšvietos įstaigose, mokyklose. Lenkai-gi lietuvių nekaip sutiko: mokyklų valdybos ir profesoriai stengėsi, idant jų mokyklėse esantieji lietuviai kuogreičiausiai sulenkėtų. Kas nepasidavė jų pagedavimams, tą jie prievarta ir baudimu vertė pildyti jų pagedavimus. Vos dešimtis - penkiolika metų atgal belankantį lenkų seminarijas ir kolegijas kai kurie lietuvių jaunikaičiai gavo mušti nuo lenkų - profesorių vien už tai, kad išdriso savo gimimės parasyti laisvą lietuvišką, arba už tai, kad neįsivadavo lietuvištybės bei išsivadavo kalbėti lietuviškai.

Nors ir baisiai nepatogiose aplinkybėse, visgi apšvietos trokštantieji jaunikaičiai mokinosi lenkų seminarijose ir tulse žemos vertės taip vadinamos kolegijose. Kuomet susibankrutijo Rusikolė kolegija, 1905 m., ten besimokinantieji lietuviai pradėjo įsijungti kitos patogios ir lietuvių jaunuo-mėnei prieinamos mokyklos. Štai tais pačiais metais atrado Valparaiso universitetą.

Valparaiso mokyklon tuoj susispietė keletas dešimčių lietuvių, kurie sutvėrė Literatiską Draugiją ir įsteigė Valparaiso lietuvių knygyną, o po tam mokyklon valdyba įvedė dvi lietuvių kalbos klasi.

Dabar Valparaiso tapo Amerikos lietuvių jaunuo-mėnės apšvietimo punktu. Daugiau kaip per dešimt metų sėmė čia apšvietimą skaitlingas lietuvių būrelis, o draugija, knygynas ir lietuvių kalbos klesos ir nūdien tebesilaiko. Nūdien veik nėra Suv. Val. didesnio miesto, kur nerastume valparaisiečių. Vieni jų yra profesionalai daktarai, advokatai, aptiekoriai, mokytojai, knygvedžiai ir kitoki; kiti yra vaizbiai, o dar kiti užima garbingasvietaslietuvių ir svetimačių tarpė. Vis tai Valparaiso mokyklos, Literatiskos Draugijos, knygyno ir lietuvių kalbos pamokų nuopelnas.

Imant visa tai domon, ar nemalonu mums ex-valparaisiečiams kartu su dabartiniais valparaisiečiais priegros suvažiuoti Valparaisan, atnaujinti senobinius draugiskumo ryšius, prisiminti pereitus smagius laikus, pasipasakoti vienas

antram savo pasisekimus ir darbus plačiamegyvenime. O labiausia, tai padaryti kuogreičiausiai išpūdi į pačios įstaigos vedėjus.

Yra sumanymas suvažiuoti ex-valparaisiečiams į Valparaiso spalio mėnesio pradžioje š. m. ir paminėti 10-metines Valparaiso atradimo sukaktuves. Chicagoje to sumanymo pritarėjų atsirado apie 30. Geistina, kad atsirastų sutinkančiųjų atvažiuoti ton pramogon ir iš tolimiausių miestų.

Visi, kurie manote dalyvauti sukaktuvių pokilyje Valparaiso, malonėkite ne-gaishuojant pranešti apie tai šiuo adresu: 3261 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Kviečia komitetas:

Dr. St. Sanranas,
Stef. Čiurlionytė,
Ona Gaizaitė,
M. E. Zaldukas,
J. Kaupas,
Pr. Gudis ir
Zig. Vitkauskas.

Valdžia nori padėti lietuviams.

(Prisiūsta).

Daugeliui lietuvių bus indomu patirti, kad valdžia yra pasiryžusi padėti žmonėms, kurie turi palankią prie ūkininkystės, išgyti žemės farmomis keliose valdžios tuo tikslu prirengtose vietose vakaruose. Federaliai valdininkai jau seniai nustebejo neužsitikėjimą, kuris yra tarpe ateivių, perkant žemės farmoms, o to neužsitikėjimo priežastim yra daugiausia privati žemės pardavėjų, "real estate" agentų ir panašių asmenų veikimas. Dangelis farmų rinkėjų esti stačiai kriminaliskai nuskriausti, pasirenkami niekam netikusią žemę.

Vidaus dalykų departamentas Federaliam Building'e pranešė, kad valdžia sumanė kolonizuoti lietuvių, kurie tikrai geidžia išgyti žemės ir turėti užtikrintą pasisekimą. Įsteigimui lietuvių kolonijos daro pleną Albert V. Leonard (Seattle, Agent of the United States Reclamation Service, 802 Federal Building) gerai žinomoje Grand Valley, vakarinėje Coloradoje. Neuzilgo bus paskelbta prieinamos sąlygos įsigijimui žemės toje vietoje, kur galėtų apsigyventi 75 šeimos. Sumanymas bus greitai užtvirtintas federalės valdžios. Nors kolonistams reikės užsimokėti šiek-tiek pinigų, bet manoma, kad tai visgi bus puikus jiems dalykas, kuris turės pritraukti didelį lietuvių skaičių, norinčių pasinaudoti teisinga valdžios, o ne abejotinių agentų pagelba.

"Valdžia nori padėti 75 lietuvių šeimynoms apsigyventi mūsų Grand Valley Coloradoje", sako p. Leonard. "Žmogus su nedideliu kapitalu gali turėti geriausį pasisekimą, kadangi valdžia ketina padėti jam kuogreičiausiai".

"Ji pastatys namus, padės surasti darbininkų ir pagerins laukus. Ūkininkystės ekspertai nurodinės kolonistui, kaip pasirinkti tinkamas žemes ir juos auginti. Žemė yra labai derlinga ir tinkama intensyviai įdirbti. Tas šiek-tiek kaštuos, bet mes stengsimės taip padaryti, kad žmogus su \$500 galėtų apsigyventi čia ir turėti pasisekimą. Išmokėsimi suvartodamas pusę metų kiekvieną sezoną, žmogus greitai galės išsimokėti už žemę, kurios 40 akrų pilnai užteks vidutiniškai šeimynai.

"Grand Valley yra gerai žinoma ūkių vieta, ir valdžia leidžia milijonus dolerių, kad ją išplėtotus. Tėnai randasi mokyklos, krautuvės, bažnyčios ir visokie šios gdynės įtaisymai; dangelis gerai įdirbtų plotų

dirvoms ir daržams yra verti po \$200 iki \$500 už akrą".

Jeigu atsirastų pakankamas skaičius lietuvių, kurie užsinteresuotų tuo dalyku, tai valdžia parengtų iliustruotą paskaitą su tos vietos paveikslais. Jeigu kuris šio laikraščio skaitytojas interesusuoja tuo, tai tegul parašo (lietuvių kalboje) p. Leonard į Federal Building.

Nuo red. Jeigu rašytumėt, tai paminkėt, kad apie tai "Laisvėje" skaitėt.

Žodis ir dainininkus

Mes visi gėrimės, kuomet išgirstam gražiu dainuojant chorą, kvartetą ar solio. Taipgi, mes maloniai žiūrim į tuos dainininkus, kurie moka gražiai, artistiškiškai užsilaikyti ant pagrindų ar prieš publiką kur išvažiavime. Mes, žodžiu sakant, gėrimės, kas yra gražu ir malonu. Mes ir patys paduokiam, visokias pastabas darome, jeigu matome kokį nors chorą, kuris nemoka gražiai užsilaikyti ant scenos. Neviena kartą girdėjau nuo publikos sakant, kad choras dainuoti dainuoja gražiai, bet jau užsilaikyti, tai visai nemoka - nemaloni žiūrėti.

Taip, ir ištikrųjų publika turi šventą teisybę taip sakydama. Kiek man teko matyti lietuviškų chorų, tai nei vieno nemačiau, kad mokėtų užsilaikyti, kaip priklauso chorui užsilaikyti ant scenos ar prie publikos kur išvažiavimuose. Mačiau vieną chorą, bet tai ne lietuvių, o rusų, į kurių malonu pasžiūrėti. Dabar pas lietuvių dainininkus visai kas kita yra. Štai, išėjo pirminkas, perstatė, kad dainuos tokis ir tokis choras. Vos pirminkas spėjo pasitraukti nuo scenos, kaip perkūnija suūžė visa svetainė. Mat, tada dainininkai pasikeliai eiti dainuoti. Eitdami per svetainę, taip sužavėrykais balzginas, rodos, kad kokios 5 moteris skalbinius muša su kultuvėm. Na, sulipo ant scenos, ten vėl bildėsis, klegėsis, rodos, kad ten už uždangos pulkas žąsų suvartytas. Uždangai pasikėlus, žiūrėk viena mergina taisos plaukus, kita graibstos už veistės, lyg kamametus, trečia krenta guvia. Pas vyrus žirgi tas pats yra. Čia dirigentas duoda balsus ir taisos prie dainavimo, o kiti dainininkai dar kalbas, gincijas. Daugiau publika sušnervuoja jų tas pats pasielgimas, negu užganėdina savo dainoms. Šitokis dainininkų užsilaikymas labai yra nepageidaujamas. Tokis užsilaikymas iš dainininkų tarpo turi būti būtinai praskalintas.

Man rodos, kad tą nemalonų apsiereikimą iš dainininkų tarpo praskalinti, tai turėtų daugiau ir patis chorų vedėjai apie tai pasirūpinti. Žinoma, man čia gal pasakyti vedėjai, kad tai ne jų dalykas mokinti, kaip apsiesti, nes dainininkai nemazai vaikai. Tiesa dainininkų yra visai mažas skaitlis, kuriuos galima būtų pavadinti mažais. Bet visgi faktas yra faktas, kad dainininkai nemoka užsilaikyti ir jie būtinai turi būt pamokinti, nors jie ir suaugę. Suprantama ir tas, jeigu mokytojas ir mokinys, bet dainininkai į tą mokymą neatkreips atydos, tai kaip užsilaikė, taip ir užsilaikys, nepagelbės tam ir mokiniams. Bet mes gerai žinom, kad visi gerai patarimą priima ir jį pildo. Todėl, aš tikiuos, kad ir dainininkai priims mokiniojo pamokinimus!

"Aido" Ex-Reporteris.

Havanna, Kuba.—Pagal paliepiamą publikų instrukcijų sekretoriaus visose Kubos mokyklose daugiau nebemokins anglų kalbos.

Laisvoji Sakykla.

ATSISIAUKIMAS Į APŠVIETĄ PLATINANČIAS DRAUGIJAS.

Suvienytose Valstijose randasi gana daug apšvietos platinimo užsimančių draugijų, kalpo: knygynus užlaiko, savo nariams prenumeruoja vieną iš pirmiečių laikraščių, paskaitas, prelekcijas rengia ir tt.

Laikas mums aiškiausiai parodė, kad knygyną užlaikyti, laikraštį prenumeruoti, visvien yra persiauras apšvietos platinimui kelias. Gyvenimas mus verčia įsijungti naujais ir platesnių apšvietos platinimui šaltiniams. Mes gana gerai žinome, kad apšvietą įgyti būtinai reikia geras moksliškas knygas skaityti. Bet, ant reikimės, pas mus, kaip tik tokių moksliškų knygų trūksta, o apie išleidimą jų mažai kas ten rupinasi.

Todėl Lietuvių Apšvietos Draugija, iš Brooklyn, N.Y., laikytame savo pusemetiniam susirinkime svarstė ir visapusiškai apkalbėjo viršminėtą klausimą. Po visapusiško apkalbėjimo nutarta atsisaukti į visas lietuviškas progresyviškas ir apšvietą platinančias draugijas, kurios tik užsima šioiu ar tokiu būdu apšvietos platinimą, kad:

1) Būtų galima tokioms draugijoms susijungt tam tikrais draugiskumo ryšiais į vieną didelę progresyvišką organizaciją.

2) Susijungus tokioms draugijoms į vieną didelį pažangos kūną — būtų galima išleidinėt grynai moksliško turinio knygas.

3) Šitan draugijų sąryšį gali įstot vien tik progresyviškos draugijos, kurios nėra priešingos darbininkų klesiniam susipratimui.

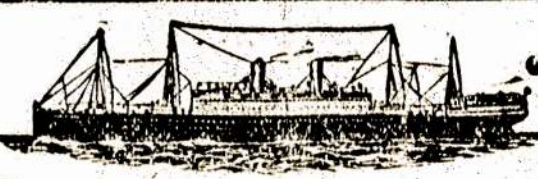
L. Apš. Dr-jos Komitetas:
S. Vaičekauskas, pirm.
A. Petraška, sek.

Bronis L. Waycie, išd.

P. S. Draugijos, kurios sutiks įstot į Knygų Leidimo Draugiją, dėl platesnių žinių bei draugiškų sątykių, lai kreipiasi žemiau nurodytu antrašiu:

A. Petraška,
183 Roebing St.,
Brooklyn, N. Y.

Red. prieržas. Dabar, kada įsikūrė Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugija, Brooklyn "Apšvietos" sumanymas patsai savaimi nupuo. Antra vertus, sujungti krūvon apšvietos draugijas yra begalo sunkus darbas, nes labai tankiai tos draugijos turi viena kitai priešingus tikslus. O knygų leidimo darbas veik visoms tos rūšies draugijoms yra visiškai naujenybė. Vieniok, šitas "Apšvietos" atsisaukimas parodo, kad plačioje darbininkų visuomenėje visur pastebiamas noras įgyti gerų knygų.

LAIVAKORTES

Lietuvą-Rusiją ir iš ten į Ameriką.

Laivai eina per Archangelą ir per Finlandiją, nekludant kare užimtų jūrų.

Pasportus parūpiname.

SIUNČIAME PINIGUS Į LIETUVĄ pigiausiomis kainomis. Imame pilną atsakomybę. Priimame kvitą su paruoštu apskaitu.

CENTRAL MANUFACTURING DISTRICT BANK

1112 W. 35th Street, Chicago, Ill. (Valdžios prižiūrimas bankas). Jo turtais yra suvisi \$1,500,000.

Krepštelis raštu ar ypač šilka. Visokias šilnas malonias sutelkime.

Prie recenzijos apie "Velnią Išradėją".

Neseniai "Laisvėje" p. Darkytojas, rašydamas recenziją apie operetės (operetė — lengva opera) "Velnią Išradėją" libretą, satyrizuoja apie autoriaus gabumus ir "nepripa-rodinčią", kad toji "opera" (jis net libretą vadina opera!) tai Levo Tolstojaus iškalpytas veikalas "Piervyj Vinokur".

Jeigu recenzentas manė iškelti aikštėn paslėptą plagiatą, tai jis su tais "nepripa-rodinčiais" labai pasivėlino: daug anksčiau už jį, butent tuoj po minėto libreto atspaudzinimo "Vienybėje Lietuvinkų" buvo pagarsinta ir dabar tebegarsinama, kad šio veikalo turinys paimtas iš L. Tolstojaus raštų. Tas yra pažymėta ir ant operetės partitūros. Kaslink libreto, apie kurį p. Darkytojas "Laisvėje" rašė, tai aš taipgi buvau pažymėjęs ant viršelio, jog "Siuzetas iš L. Tolstojaus "Piervyj Vinokur", bet spaustuvė, darydama viršelį su iliustracija, praleido tą taip svarbų mūsų kritikams pažymėjimą. Atsilygindama už nepaminėjimą, iš kur imtas siuzetas, spaustuvė pradėjo garsinti tą atskirai.

Žinoma, recenzentas nekaltas už spaus-tuvės neapsižiūrėjimą. Jis rašė apie tą, ką matė prieš save. Bet kam da toks smulkmeniškumas? Reikalavimas, kad net puslapiui sutiktų su Tolstojaus veikalu — tai jau tikras vaikščiavimas!

Jei recenzentas nori matyti L. Tolstojaus veikalo "Piervyj Vinokur" vertimą, tai bereikalo jo įsijungti minėtame librete. To veikalo vertimas išleistas jau du kartus lietuvių kalboje. Pirmutinis vertimas buvo išleistas Prūsijoje apie dvidešimt metų atgal ir vadinosi "Pirmutinis Degtinės Varytojas". Antrasis vertimas išleistas Tilžėje 1909 m. po vardu "Pirmasis Degtinė. Šešių veiksmų komedija. Pagal L. Tolstojaus, parašė K. Stikdelis".

Kodėl tie vertimai neturi pasisekimo mūsų scenoje? Dalykas lengvai suprantamas: komedija net iš šešių aktų! Mūsų teatralai jau gerai žino, kiek laiko ima dekoracijų apmainymas ir scenos prirengimas kiekvienam aktui. Kiekvienas antraktas tęsiasi nemažiau pusvalandžio. Na, o jei tokių antrakčių, vaidinant "Degtinė" — bus net penki, tai publika turės ir nakvoti teatre. Prie to "Degtinė" aktai labai trumpučiai — nuo dviejų iki keturių mažų puslapių — taip kad daugiau laiko užima antraktai, negu patsai vaidinimas. Mat Tolstojaus, nors buvo literatūros genijus, bet nebuvo dramaturgas, kai va Ibsenas. Jis taipgi neradė nei libretų operoms.

Todėl norint turėti panašaus turinio muzikalį veikalą, tinkantį mūsų scenai, Tolstojaus "Vinokuro" vertimais nebuvo galima naudoties. Reikėjo viską perdirbti su-lyg scenos ir muzikos reikalavimų.

Aš tą ir padariau. Panašiai yra padarę ir daug rašytojų, kurie, anot p. Darkytojo, yra pasižymėję raštijoje, nes beveik visų didžiųjų operų siuzetai yra imti iš kokių nors apysakų, net nepažymint, keno tie siuzetai.

Paminėjimas, jog "Velnio Išradėjo" siuzetas paimtas iš L. Tolstojaus veikalo, šiai operetei daduoda da daugiau svarbos. Ir iš to labai džiaugiuosi. Todėl recenzentas bereikalingai šaiposi, buk aš įsiskau "tuščios garbės" slėpdamas Tolstojaus pavardę.

Kalbant apie siuzetą reikia pasakyti da ir tą, kad siuzetas Tolstojaus veikalui "Piervyj Vinokur" nėra originališkai paties Tolstojaus sugalvotas: pasaka apie tą, kad velnias išrado degtinę, buvo žmonėms žinoma daug anksčiau negu Tolstojaus pradėjo rašyti. Ji buvo pasirodžiusi ir lietuviškoje kalboje pirmiau, negu pas rusus "Piervyj Vinokur".

Kuomet aš buvau da šešių ar septynių metų vaikuukas, tai suradau Byzantuose (Suvalkijoje) pas kaimynus labai seną lietuvišką knygą, kurioje tarp kitko buvo surašytas dramatiškoj formoj velnių pasikalbėjimas. Iš velnių Piktadeigio, Gaudaduso, Kuiladančio ir kitų kalbos prieš Belzebubą buvo aišku, kad vienas velnias padarė gėralą iš lapės, beždžionės, vilko ir kiaulės kraujo; kad žmonės, gerdami tą gėralą, laipsniškai tampa lapėmis, beždžionėmis ir tt.

Tos knygos vardo dabar nepamenu, nes tuomet jis man visai nerūpėjo, ir tą knygą aš pats beskaitydamas sudraskiau (ko labai dabar gailiuosi). Atmenu tik,

kad ant pirmojo tos knygos puslapio buvo metų skaitlinė, sulgy kurios mano tėvukas išskaitliuodavo, jog ta knyga "drukuota da prieš pirmąjį lenkmetį", tai yra prieš 1830 m. Žinant, kad Levas Tolstojaus gimė 1828 m. ir, suprantama, per pirmąjį lenkmetį jokių komedijų nei apysakų rašyt da negalėjo, mes matome, kad siuzetas "Pirmamjam Degtinė" ne Tolstojaus išrastas. Tolstojaus tik pagal tą siuzetą parašė apysaką ypatoje (skazka v licach). Nėra abejonės, kad nekurie šio laikraščio skaitytojų yra viršminėta lietuvišką knygą matę. Būtų gerai, kad kas suradęs tos knygos egzempliorių atsiųstų kuriai nors redakcijai, nes tai labai brangi bibliografinė retybė. Taipgi ji būtų naudinga ir ne kuriems mūsų literatūros kritikams.

B. Bukšnaitis.

Demonas Indra.

SVAJONELĖ.

Vai išaugo jaunas kvietkas
Mano rūtų daržely, —
Nei šakotas, nei lapotas,
Augstan, tiesian liemenėlin.

Leido, skleidė pumpurėlius
Lygiai šilku apkašytas,
Ir bujodamas vis kėlės,
Kaip gegužės jaunas rytas.

Puikūs kvietkas, be lapelių,
Žalias laibas liemenėlis,
Vai tai širdies mano skausmas,
Dyglus skaudus erkštelis...

JOSIOS AKYS.

Aš čiau ir įnai čjo,
Tai netyčia viens nuo kito.
Ji netyčia pažūrėjo
Ir akutės sužibėjo,
Kaip žemčiūgai, kaip žvaigždėlės,
Tosios angelo mergalės.

Jos žvilgsnis man širdį vėrė
Nepadaręs jokio skausmo,
Tik pripildęs meilės, džiaugsmo.
O žvilgsnis tas stebuklingas!
Taip malonus, paslaptingas...
Ir akutės žibuklėlės
Tos kvietkelio mergužėlės
Vis man mirga kaip ugninės, —
Tartum rasos sidabrinės...
Aš ilgiuosiu tą akelių,
Kaip vidunakčio žvaigždelių, —
Jos man lukesnį sutvėrė...

DAINUOKIM MĖS!

Ei, ei, ei,
Dainuokim mės!
Gražiai, tyliai,
Pritars miškai,
Skambės laukai,
Liuliuos garsai
It debesiai,
Toli plačiai
Skambės daina,
Meili, žvaina.
Klausys šilai,
Klausys ilgai
Tokie dainos.
Nei aimanos
Greita vilnis,
Nei ne vaikys,
Jos vėjas, ne,
Klausys minia,
Mums valio! šauks,
O aidas plauks,
Gražiai, tyliai,
Aplink skambės, —
Dainuokim mės!

SVAJONES.

Jaunystės svajonės
Man dvasią gaivina,
Sušildo krutinę,
Prašalin skausmus.
Rodos, kas vainiką
Man iš liaurų pina,
Rodos, kad žolynais
Kas puošia takus;
Tať ir sielos vargas,
Taip nebekankina,
Net gilus liudnumas,
Nėra toks baisus.

Cleveland, Ohio.

Milda.

Liptius.

Laiškas išgelbėjo.

Aš baisiai buvau nuliūdęs. Linksmumo nei kibirkštėlės nesimatė. Niekas pasaulij man neišrodė naudingų. Visur matėsi melas, apgavystė, užmušimai ir suktybės.

Už keliato žingsnių priešais mane tykojo baisus, plieniniais sparnais, smakas. Jo kojos buvo tokios didelės, kad jis galėjo paimt žmogų ir suspaust taip lengvai, kaip vaikas musę. Akys jo žėravo lyg du didelius Vezuvijus. Iš jo nasrų veržėsi milžiniški ugniniai kamuoliai. Ant jo baisesios galvos buvo nupintas vainikas iš vienuolikos raidžių: D-E-S-P-E-R-A-C-I-J-A. Tos raidės reikšia jo tikrąjį vardą. Dantys jo išrodė lyg dideli kirviai, ir tokie aštrūs, kad negalima nei apskakt. Ant kiekvieno dantio buvo užrašas: žiaurumas, vergija, badas, ligos, dvasiškos prietariai, ir daugelis kitokių. Nors jis buvo labai baisus, bet aš jo nei kiek nebijoja, nes žinojau, kad ištrukt nuo jo negalėsiu.

Toli, nuo vakarų horizonto, matėsi laikanešis. Jis to baisesio smako, turbūt, nematė, nes ejo tiesiai į mane. Ant būti jis turėjo didelę skuringą tarbą, kurioj buvo prikrauta visokių laiškų.

Laiškanėsis padavė man laišką. Jam praėjus, jau buvau bėmėtas neskaitytų laiškų į šalį. Man nesinorėjo skaityti, nes kagi pagelbės, kad aš už trumpos valandėlės laiko turiu tekst šiam, priešais mane stovinčiam, baisūnui.

Aš nuleidau rankas žemyn. Jos, kokių tai nevaldomu būdu, dasytėjo viena antros. Tiesės rankos pirmutiniai du pirštai suspaudė laiško kampą, patraukė į augstį ir konvertas trūko į dvi dalis. Kaip aš tą laišką perskaiciau — nežinau. Kas pradžioj buvo parašyta — sužinojau tik už keliato valandų. Laiško pabaigoj skaltėjo taip:

„Būk broli drašus. Niekad nesiskirk su teisybe. Įgyk kardą, kurio vardas „mokslas“ ir kovok su žmonijos tranais. Bet pirmiau, negu tu pradėsi kovot, surask teisybės uolą, tada pastatyk mokslo tvirtovę, kurios jokia, o jokia prietarų kulka nepersmūš.“

Spaudžiu tavo puslėtą dešinę, ir liekuos su draugiška meile, Jonas.

Nereikėjo man daug laiko suprast, ką tas viskas reiškia. Akies mirksnyj pamaciau, kad tai aukštiniai, už jokių turtus neuperkami, žodžiai. Nespėjau dar kvapo atgaun, kaip pasijutau esąs labai didelis, lyg kokis milžinas. Tas baisesis smakas, iš kurio nasrų jau vilties neturėjau išsiskut, atrodė lyg mažas, — mažytis kačiukas. Tik vienas mano rankos pakėlėmas jam pasirodė tokis baisus, kad jis pranyko, lyg dūmų kamuolys, išleistas iš rūkoriaus burnos. Aš palikau linksmas ir labai, labai dėkingas savo mylimui draugui Jonui už laišką.

Baigime pradėtą darbą, bet neardykime jį.

Dabar, kada plati visuomenė vystosi iš savo senovės, kada žengdama iš tamsybės krašto nuolat stiprėja, tada tarp mūsų draugų gimsta daugelis nenaudingų minčių.

Nežinau ar savo sumanytą aiškindamas išsilaikysiu neiskrypęs iš kelio, kuriuo mano mintys žingsniuoja, bet nors ir svyrudamas mintyse, paaiškinsiu keliatą žodžių iš nekurių mūsų tarpo draugų dabartinių sumanytų, kurie man atrodė nenaudingais įvykinti.

Cionai atsikreipiu draugijų ir laikraščių pusėn.

Nuo pradžios draugijų gyvavimo, mes matome tarp jų vienpusinį laikymasi. Didžiausios draugijos (išskiriant parapijas) pirmiausia susidėdavo vien tik iš vyrų ir tik paskutiniu laiku, kaip paprastai vadinami „bedieviai“, pradėjo organizuoti moteris prigulėt į draugijas kartu su vyrais ir darbuotis drauge su jais. Mūsų darbininkiški laikraščiai pradėjo supažindinti moteris su vienybės reikalingumu, talpindami raštus pašvęstus moterų labui. (Mūsų kleriškais spauda taipgi tą sumanytą pasekė). Kur yra vedami raštai moterų labai paskirti, tame jau mes matome lygumą tarp moterų ir vyrų, kuris mums reikalingas pripažinti. Betgi štai kas čia atsiranda naujo: daugelis mūsų draugų rūpinasi ir

nenuilstančiai darbuojasi, kad tik sutvėrus atskiras draugijas kaip iš vyrų taip ir moterų. Toliaus kyla sumanymas išleisti laikraščius netik dėl moterų, bet ir dėl jaunimo paskirtus, vadinasi, kiekvienas žmogus privalo turēt sau atskirą laikraštį ir per jį ginti vien tik savo reikalus. Jau čia tik reikia pamislyt, ar tik neklaidingi toki sumanymai? Mes tvėdami skirtingas draugijas tarpe vyrų ir moterų, arba rengdami leisti vyrams ir moterims skirtingus laikraščius, stačiai nusidedame patys prieš save ir dabartinę žmonijos vystimosi sistemą. Kada reikia vienybės ir kada vienybėje tarp visuomenės žiba skaisčiai žmonijos pasiluosavimo žvaigždutė, tada mes tvėrtume, platinume ir auklėtume skirtingumą, vadinasi pradėtą darbą mes vėl ardytume. Ne, broliai ir sesutės, nesigriebkime ardytumo įrankių, nesiskirkime vieni nuo kitų, bet vienykimės! Jeigu turime skirtingas draugijas, suvienykime jas, vietoje senų konstitucijų (įstatų), kuriose pažymėta skirtingumas, pasidarykime naujas, su pažymėjimu ir daleidimu pripažinti lygias teises visiems. Ruoškimės visi į vieną būrėlį, skaitykime ir dalinkimės mintimis bei mokslu per laikraščius, kurie pašvęsti labai visų, o tik tada, dirbdami visi be skirtumo vienai draugijai, pažinsime paskėmingumą savo darbų. Jeigu kas ir pasirodo mūsų tarpe, kuris skiria mus vienus nuo kitų, prašalinkime tokius geradėjus iš mūsų tarpo ir visi seni, jauni, moteris ir vyrai vienykimės į vieną draugiją, skaitykime tuos raštus, kurie rūpinasi visų gerove. Rūpinkimės susivienyti ir su kitų tautų žmonėmis, o tokiu būdu pradėtą darbą baigsime.

Padangės tyla.

Vasara girioj.

Gamtą atėjo iš žiemės apmirimo: laukų gėlės pražydė; medžiai žaliuoja, paukščių puikūs čiabėšiai girdisi. Linksma malonu tam, kas sveikas, turtingas, tai gėrisi ta gamtos grožybė. Tik ta grožybė nelinksmina vargšų darbininkų; jų akys mato tą gamtos grožybę, bet širdys verkia, kadangi jiems baisi šmėkla badu grumojasi. Visi keliai erskėčiai nukloti; kur tik jie eina — visur erskėčiuoti takai ir visados akys ašarotos.

Ta gamtos grožybė tik kapitalistai gėrisi, tik jiems linksma; jie, turėdami dykai, praleidžia vasarą puikiose, žaliuojančiose giriose — linksma vasara! Jų veidai linksmy — akys pilnos ramumo.

Kaip vargšai darbininkai praleidžia vasarą? Ar daug turi laiko nueiti į žaliuojančią girią pasigėrėti gamtos grožybėmis, pakvėpuoti tyru oru? Ne! Nei žaliuojančioj girioj, nei puikiose viešbučiuose nesimato darbininkų! Darbininkai; neturi laiko pasilinksinti ta puikia — girios grožybė, pakvėpuoti tyru oru. Darbininkai turi vesti baisesią kovą su bado šmėkla, kuri kasdieną gresia mirčiai. Darbininkas vasarą praleidžia dvokiančioj dirbtuvėj, kur girdis mašinų švilpimas, oras pilnas dulkių; jojo veidas pilnas nusiminimo, akys rodo bausių liūdnumą! Visą dieną išdirbęs dirbtuvėj pareina namo, krinta ant lovos ir sunkiai alsuoja!...

Kol kapitalizmas viešpataus, tol darbininkai neturės laiko linksmai praleisti vasaros laiką; jiems reikia visados kovoti su bado šmėkla.

Pranas Žilaitis.

Aš NORIU...

Aš noriu nusikristi pas saulę švietėje, Pas tą žibintuvą pasaulės plačios; Jos spindulių varsoj aš noriu pas'neriti, Pasemti į širdį ugninės šviesos.

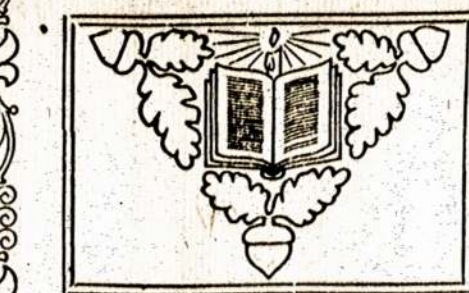
O paskui pažvelgti į plačią žmonią, Į tą klampinę sunkiųjų vargų, Kur laimės veik nėra — tik vienos dejonės, Tik baisi beteisė ir klanas verksmų.

Ir viską apžvelgus, viską apžiūrėjus, Vėl leistis prie žemės žaibo greitumu; Nulėkti į pievą, į gėlių žiedyną, Kur kvapas migdytų meilės saldumu.

Ten žiedus supynęs su meile ugnine, Vėl skristi ton vieton, kur stoka šviesos; Kur širdis atsalę, kur meilė užgesus, Kur žmonės užsūdę neįieško tiesos.

Paberčiau ten šviesą su meile supinta, Įdiegiau širdysna geismo kibirkštis. Blaškyčiau tamsybę, gaivinau ją sielas — Atmerkčiau užmerktas jų liudnas akis.

Saulės Brolis.

MOTERIMS NAUJIENOS

PER KOVĄ Į ŠVIESĄ IR LAISVĘ — TAI Mūsų OBALSIŠ.

Kas man iš jo?

Ėjau vakare iš darbo ir pirm manęs ėjo dvi pasipuošę jaunos merginos. Viena jų bekalbant išsitarė:

— Kas man iš tokio vaikino; jis ir šokt nemoka gerai...

Kadangi jau seniai tėmėjau į šokius, ką jie gero duoda jaunimui, labiausiai merginoms, kurios yra atsidaugę dėl „tango“ ir kitų panašių, visa savo siela ir valia, tai noriu trumpai pasakyti porą žodelių mūsų lietuvaitėms.

Daugumas inteligentiškų vyrų, kurie nesilanko po karčiamas, nekazyruoja, nelanko balius, tai nemylti ir šokių.

Šokiai, tai galima tiesiog sakyti, yra senovės necivilizuotų žmonių, indijonų, žaisias. Jie nieko neprotavo, nežinojo, kaip naudingai liuosėnį laiką praleisti ir todėl suėję būriais rėkavo, susikabinę poromis arba šokinėjo.

Todėl šiandien, pakilus augščiau kultūrai, mes stengiamės senovės netikusius palikimus naikinti, o su jais syktu ir šokius.

Kaip sakiau, apšviestiesni, inteligentiai jaunikačiai, šiandien tuo neužsiima; jie neina šokt „tango“, ir tokiu būdu jie jau neturi „vardo“ tarpe merginų. Neturėt „vardo“ tarpe merginų, atsidavusių visa širdžia šokiams, rados, nieko ten nebūtų taip apgalvotino. Bet visgi, turėt gerą draugę, yra tai brangiausia dailta pasaulyje. Jaunimui draugiskumas reikalingas. Ar pasidžiaugti, ar pasiskusti, ar pasikalbėti dviem, geram sutikime, draugam, yra labai malonu. Be to, gyvenimas liūdnas; niekas ne užginčys, kaip esti nuobodu vieną-vienam, be gero draugo arba draugės.

Daugiausiai kenčia ilgėjimo valandas, kaip augščiau minėjau, tai apšviestiesni, inteligentūs jaunikačiai, ypač atvažiavę iš Lietuvos. Žmogus esi kaip sugautas. Nėra su kuomi draugauti. Žiūrėk, šventadienyj arba nedėlioj, pulkai lietuvaičių, jaunų, gražių, it lelijų. Priek arčiau, pasiklausyk, ogi avert balių ir šokių nieko kito neišgirsi kalbant. Gal mažum jau ne vienas girdėjo kalbant: „Kas man iš jo, jis ir šokt nemoka...“

Šielp ar taip kalbant, visgi čia yra didelė klaida. Ji reikalauja pataisymo, ir būtinai reikalauja. Mes, jaunieji, neturim liūdnume, ilgėjime praleist jaunystės žvėdinčias dienas. Turime linksmitis — progy yra. Ar negeriaus būty, vietoj indijoniškų žaislų — šokių, išrast kitokie pasilinksminimai? Ar negeriaus, vietoj bolinų, salūnų, ir šokių svetainių, kur stumdomasi iki pusanakčiui, (kalbu, lietuvių) gaut gražus, dori pasilinksminimai?

Nereikia nei išrast, jau jie yra. Pavyzdžiui. Su tvėrkim ratelius, chorus, lavinkimės, (kitur yra tas, bet lietuvaičių juose dalyvauja 1—2), dainuokime, — dainose rasime linksmybę; tik neikite šokt „tango“! Argi turite iš to jaus gerumą? — Kokį? Juk mums privalo kas svarbesnio rūpėti, negu „tango“.

Jūs, sesutės, atmintkite, kad neužtenka to: „Kas man iš jo, jis šokt nemoka“. Ne šokiai suteikia gražų, laimingą gyvenimą, bet geri ir dori darbai. Jaunystė žiedų prariedės, o paskui

dienos bus metais. Mes šiandien matom, kaip vargštai šeimynos, kurios jaunystėje kazyruoja arba šokinėja, nes jiems nerūpėjo ateitis, ir nemastė, kas jųjū laukia. Užsimkt skaitymu laikraščių, raskime linksmybą dainose; prigulėkit prie chorų, bei kuopų L. S. S., gilinkitės į gyvenimo reikalus, o pamatysit „Kas jums iš jo“ geriau reikalinga, ar šokiai, ar geras ištikimas draugas!

R. Ž.—nas.

Ar ištikrųjų moteris neturi laiko išeiti balsuoti?

Daugelis kapitalistiškų diplomatų sūkia: „Moterų vieta prie pečiaus, prie vaikų, prie vyro ir apie namus. Moteris neturi laiko išeiti balsuoti. Kas vaikus prižiūrės, kuomet moteris išeis balsuoti? Tuomet vyrai turės samdyt tarnaites, o kuomet namuos bus tarnaitė, tai gresia šeimynos suirimas, nes kiekvienas vyras linkęs prie jaunesnės moterės“.

Kaip jums patinka toks kapitalistų išvedžiojimas? Juk teisingas, ar ne? Pagal tokį išvedžiojimą išeina: „Vyrai, neduokite moterims balsavimo teisių, nes jums reikės samdyti tarnaites, o jūs, moteris, nepirvalote eiti balsuoti, nes jūsų vyrai ištvirkis su tarnaitėmis. Ar ne?“

Išeina tik apsimas galvos darbininkams, arba, geriaus pasakius, kurstymas vyro prieš moterį, moters prieš vyrą, absoliutiškas šeimynos griovimas. Bet... ar daugelis tai supranta? Ar daugelis pavadina juos griovikais šeimynos? Niekas. Visi ploja rankomis ir šaukia: „O, tai davė boboms į kailį!“

Paklausime tu ponų, kodėl jie nieko nesako, kuomet moteris, palikus kūdikius, eina teatrą grindis mazgoti? Kodėl jie nieko nesako, kuomet moteris, palikus vaikus, eina į dirbtuvę? Kodėl jie nieko nesako, kuomet moteris, palikus kūdikius, bėga į bažnyčią? Kodėl jie nieko nesako, kada moteris laiko po 2 tuzinų bardingierių, o tuom tarpu praleidžia savo vaikus? Kodėl jie ponai apie tai nesirūpina, jeigu jau jiems taip rūpi šeimynų geras gyvenimas?

Todėl, kad tas viskas eina ant naudos kapitalistų klesai, kad tas reikalinga palai kymui kapitalistiškos tvarkos, kad tas nespiria kapitalistų prie pagerinimo darbininkų būvio, nes moteris, užsidirbdama kelis centus prie viršminėtų darbų, duoda progą nemirti badu daugeliui šeimynų ir ramiai laukti geresnių laikų.

Tie ponai nieko nesako ir apie tuos vyrus, kurie didžiausiam ištivirkime voliojasi pakampėmis, be jokio balsavimo teisių. Jiems rūpi tik gauti nikelis ir pravinkimės, (kitur yra tas, bet lietuvaičių juose dalyvauja 1—2), dainuokime, — dainose rasime linksmybę; tik neikite šokt „tango“! Argi turite iš to jaus gerumą? — Kokį? Juk mums privalo kas svarbesnio rūpėti, negu „tango“.

Jūs, sesutės, atmintkite, kad neužtenka to: „Kas man iš jo, jis šokt nemoka“. Ne šokiai suteikia gražų, laimingą gyvenimą, bet geri ir dori darbai. Jaunystė žiedų prariedės, o paskui

parduoda visą šalį už stiklą

Kapitalistai žino, kad moteris neparduos savo balsų už stiklą alaus, žino, kad suteikus moterims balsavimo teises, gali būt persvertas tas purvynas, kuris dabar renka valdininkus; žino, kad moteris, turėdama balsavimo teises, gali pareikauti užlaikymo šeimynos ir geresnės algos savo vyrui.

Tas mūsų diplomatams gerai žinoma ir todėl jie nenori, kad moteris gautų balsavimo teises, todėl jie ir daro visokius išvedžiojimus, kad tik supjudyti darbininkų luomą, kad tik darbininkų luomą būtų suirutęs.

Mes gi, darbininkai, ypač darbininkės, turime pažinti taisyklę, kas mums žada. Kad tai suprasti, kad pažinti — reikia mums skaityti ir taisyti į gyvenimą. Tuomet greitai pamatysime vilką avies kailyje ir suprasiame, kaip save valdyti be valdonomielaširdystės, kurie bėk rūpinasi mūsų gerove. Suvalkiatė.

ŽINIOS.

DETROIT, MICH.

Skaityt „Laisvę“ nuolat randi žinių iš lietuvių moterų judėjimo, kad jos organizuojasi į draugijas, teisių. Rodė „žemlapius“ jų rūpinasi savo reikalais ir tt. Bet niekados nieko nesimato iš tarnaičių gyvenimo. Rodosi, kad tarnaitės — dirba kotrupiausias valandas ir gauna kogeriausią algą. Bet ištikrųjų yra visai kitaip. Mes turime dirbti po 13 ir 14 valandų į dieną; mūsų darbas gana sunkus, bet kiek mes gauname? Fenkis — šešis dolerius į savaitę — tai augščiausia mūsų alga.

Betarnaudamos mes praleidžiam vargingiausią savo jaunystę, netenkam sveikatos, neturim liuosos valandėles kur nors išeiti, negalim nei laikraščio perskaityti. Žodžiu, mes esame vergės. Bet visgi ir iš mūsų

pusės yra didelis apsilėdimas, didelis nerangumas.

Jeigu pas mus atsirastų tikras noras rūpintis savo reikalais, tai reikartais visgi surastum liuosą valandėlę ir pagalvotume apie savo reikalus.

Sesutės, jeigu jau esame labai užimtos ir neturime laiko laikraštį perskaityti ir pagalvoti, kas mus skriaudžia, o paskui iš savo gyvenimo į laikraščius ką nors parašyti, tai stengkimės nuo nori, kad moteris gautų balsavimo teises, todėl jie ir daro visokius išvedžiojimus, kad tik supjudyti darbininkų luomą, kad tik darbininkų luomą būtų suirutęs.

Mes gi, darbininkai, ypač darbininkės, turime pažinti taisyklę, kas mums žada.

Kad tai suprasti, kad pažinti — reikia mums skaityti ir taisyti į gyvenimą.

Tuomet greitai pamatysime vilką avies kailyje ir suprasiame, kaip save valdyti be valdonomielaširdystės, kurie bėk rūpinasi mūsų gerove. Suvalkiatė.

GARDNER, MASS.

Svetimtaučių moterų judėjimas.

Pastaruoju laiku prasidėjo smarkus judėjimas tarpe vietos sufragistų. Jos tankiai rengia prakalbas ir kalbėtojai agituoja už suteikimą moterims lygių teisių; skleidžia agitacijos lapelius ant gatvių, prie dirbtuvių ir kitų viešų įstaigų. Žodžiu, darbuojasi kiek ga'damas.

12 rugpjūčio buvo prakalbos; kalbėjo Gertrudė H. Leonard ant gatvės. Ji

daug naudingo pasakė lietuvių kuli gavimo moterims lygių teisių. Rodė „žemlapius“ jų rūpinasi savo reikalais ir tt. Bet niekados nieko nesimato iš tarnaičių gyvenimo. Rodosi, kad tarnaitės — dirba kotrupiausias valandas ir gauna kogeriausią algą. Bet ištikrųjų yra visai kitaip. Mes turime dirbti po 13 ir 14 valandų į dieną; mūsų darbas gana sunkus, bet kiek mes gauname? Fenkis — šešis dolerius į savaitę — tai augščiausia mūsų alga.

Betarnaudamos mes praleidžiam vargingiausią savo jaunystę, netenkam sveikatos, neturim liuosos valandėles kur nors išeiti, negalim nei laikraščio perskaityti. Žodžiu, mes esame vergės. Bet visgi ir iš mūsų

AKUŠERKA

Pabaigus kursą akušerijos BELLEVUE HOSPITAL TRAINING SCHOOL for MIDWIVES, NEW YORK. Pasėkmingai atlieka darbą prie gimdymo. Patarimus duoda dykai. Reikalaujancios kreipkitės šiuo adresu:

P. MOCKIENE

265 Berry Street, Brooklyn, N.Y.

Darbininkai, skaitykit visi! Tas jūsų naudai!

Kazimieras W. Žiurinskas and Co.

Kostumieriškas Kriaučius.

1100 WASHINGTON ST., NORWOOD, MASS.

Siuvu siutus, overkotas ir reinkotas, o taipgi ir kitokius drabužius pagal naujausią madą ir už pigiausią kainą. Todėl, draugai — darbininkai, kreipkitės prie manęs, res aš esu jūsų draugas. Jūs tankiai remiate savo priešą, sustiprinatę jį savo centais, o įsiai jumis persekioja. Aš gi esu darbininkų partijos žmogus ir visada su jumis darbuosiu. Man nerūpi jumis išnaudot, bet jums patarnaut. Turiu viltį, kad perskaitę šį apgarsinimą jūs, draugai — darbininkai, pasiūsit man atvirutę ir savo adresą, kur gyvenat, o aš atvažiuosiu pas jus ir atsivežsiu įvairiausių sampelių. Galėsit išsirinkti pagal savo tikrą norą. Paimsiu mērą ir bus pasiūta taip, kaip tik jūs norėsit. Darbą gvarantuojau.

Priegtam, važinėdamas po miestus ir miestelius, užrašinėsiu darbininkiškus laikraščius, kaip tai: „Laisvę“, „Kovą“, „Keleivį“, „Naujienas“ ir kitus.

KORESPONDENCIJOS

J. PERKŪNO BYLOS REIKALUOSE.

Aukų Perkūno bylos vedimui per „Laisvės“ redakciją gauta \$255.43. Pagal L. S. S. P. K-to nutarimo ir L. S. S. Sekretoriaus pareikalavimo nuo 7 d. rugpj., 1914 m., išsiųsta A. J. Gudzinui, 761 Eastern Ave., Schenectady, N. Y., \$50.00.

Pasilikio „Laisvės“ redakcijai \$205.43.

Pagal L. S. S. P. K-to nutarimo ir L. S. S. Sekretoriaus pareikalavimo nuo 13 d. rugpj., 1915 m., išsiųsta „Kovos“ administracijai \$205.43.

Tokių būdų nuo šio laiko visos aukos Perkūno bylos vedimui perduotos „Kovos“ administracijai.

V. Paukštys, „Laisvės“ kasininkas.

WATERBURY, CONN.

Streikas nepavyko.

9 d. rugpj. išėjo streikan Benedikt Burham kompanijos darbininkai vieno skyriaus, apie 300 darbininkų. Jie manė, kaip tik streiką apskelbs, tai ir kitų skyrių darbininkai prisidės. Bet išėjo visiškai: kitų skyrių darbininkai ne tik prie streiko neprisidėjo, bet dar nežinojo, kokius reikalavimus stato tie, kurie jau apskelbė streiką. Pagaliau ir patys streikieriai visi nesusiorganizavę, nesusitarę ir net per vienodus reikalavimus stovė. Kada sustojo dirbti ir besai prie prie vieno klausia, ko jis nori, tai tas atsako, kad aštuonių valandų darbo dienos; prieina prie kito, tai gauna atsakymą, kad devynių valandų darbo dienos ir tt. Busai pamatė, kad darbininkai išėjo streikan visi nesusiorganizavę, nesusitarę, tai visai kitaip su jais ir elgtis pradėjo: liepė pradėti dirbti arba eiti laukan.

Darbininkai apleidė dirbtuves, turėdami vilk, kad tuoj ir kitų skyrių darbininkai prisidės. Šioj dirbtuvėj dirba įvairių tautų darbininkų, bet lietuvių daugiausiai.

Streikieriai nusamdė sveatinę, sušaukė mitingą ir nutarė reikalauti aštuonių valandų darbo dienos ir už viršvalandės pusantro laiko. Tapo išrinkta komisija, kuri nuėjo į ofisą ir perstatė darbininkų reikalavimus. Darbdaviai, nežinodami, ar kitų skyrių darbininkai prisidės prie streiko, liepė atstovams ant rytojaus ateiti. Mat, jie manė, kad vakare gali sustreikuoti ir kitų skyrių darbininkai, tuomet jau jie žinos, kaip su darbininkais elgtis. Bet kitų skyrių darbininkai prie streiko neprisidėjo ir jokių reikalavimų neįstatė.

Kada streikieriai atstovai nuėjo į ofisą, tai darbdaviai visai atsisakė su jais daryti kokias nors tarybas ir pasakė, jeigu kas nori, lai eina dirbti už tą pačią algą ir ant jų pačių išlygų, o kas nenori, lai streikuoja kad ir visus metus.

Streikieriai dar nenupuolė dvasioj, bet sušaukė masinį mitingą su ta vilčia, kad dar pavyks išsukti kitų skyrių darbininkus į streiką. Buvo pakviesta įvairių tautų kalbėtojai ir tt. Kalbėtojai aiškino vienybės reikalingumą, kvietė kitų skyrių darbininkus prisidėti prie streiko, kad padavus rankas savo draugams, kurie jau pradėjo kovoti už pagerinimą savo būvio ir visiems sykiu kovoti. Bet visa jų agitacija, visas trisras vėjas nuėjo; darbininkai dar nėra ant tiek susirpę, kad suprastų savo reikalus ir mokėtų už juos kovoti; jie net nesupranta unijos reikalingumą, nes agitatoriai die-

ną ir naktį šaukia rašyti prie unijos, bet jų labai mažas nuosimtis rašosi.

13 d. rugpj. kompanija išlipino prie dirbtuvės vartų pranešimą, kad visi streikieriai 14 d. rugpj. grįžti prie darbo, o jeigu toj dienoj negrįžs, tai 15 d. rugpj. jo lai ateina atsiimti savo aigų.

Streikieriai mątydami, kad kitokio išėjimo nėra ir kad su darbdaviais kovoti persilpni, sugrįžo prie darbo, nieko nelaimėję.

Dabar, pakol darbai eina gerai, pakol darbdaviaus darbininkai reikalingi, tai ir streikieriai dirba, bet kaip tik darbai susimažins, tai, be abejonės, streikieriai pirmieji bus laukan išvėyti. Lai šis atsitikimas būna iekcija visiems darbininkams, kad be vienybės, be unijos nieko negalima iškovoti.

Pirmiaus turime susiorganizuoti į uniją, o jau tuomet apskelbti kovą savo išaudotojams. Darbininkai neprivalo paisyti nei į tikėjimą, nei į tautas, bet visi organizuoti į vieną galingą uniją, o susiorganizavus galima bus lengvai iškovoti trumpesnės darbo valandas ir didesnį atlyginimą. Bet dabar dauguma darbininkų daugiau nieko nežino, kaip tik ryte eiti dirbtuvėn, o vakare atėjus iš dirbtuvės, į laurčiamą.

14 d. rugpj. „Waterbury Republican“ rašo, kad darbdaviai reikalauja specialių policmanų, kurie dirbtuvėse „prižiūrėtų“ tvarką. I viena dirbtuvė esą reikalinga 196 policmanai, o į kitą — 51. Reikiška, kompanijos pastatys policmanus, kad darbininkams galvas daužytų.

13 d. rugpj. susistreikavo visi mašinistai ir jų pagalbininkai. Šie geriau susiorganizavę ir streiką gali laimėti.

Boblauskio Juozas.

SCRANTON, PA.

5 d. rugpj. buvo išvažiavimas į „Music Lake“ vietos ir aplinkinių miestelių jaunimo. Suvažiavimą šaukė Pijus Žiūrys tuo tikslu, kad suorganizuoti moksleivius, arba, kaip nutarta užvardyti tą organizaciją: Amerikos Jaunimo Sąjunga. Ši Sąjunga žada šviestis ir šviesti; jaunimą mokinti, lavinti tuos, kurie tik panorės. Tapo išrinktas centro komitetas. Į komitetą išrinkta šios ypatos: K. A. Garmus pirmininku, K. Benis — vice-pirmininku, J. Mėšėikas — išdėininku — visi iš Scranton, Pa.; Fin. sekretorium p-lė Botiriūtė iš Wilkes Barre, Pa.

12 d. rugpj. buvo susirinkimas minėtos draugystės, kurį sušaukė pirmininkas. Šiame susirinkime dalyvavo ir tautiški veikėjai, kaip tai: Šliupas, Zivatkauskas, Šliupienė ir kiti. Šliupienė ragino, kad darbininkai nesigailėtų pinigų ir sumestų naujai organizacijai. Šliupo sūnus Keistutis ragino jaunimą stipriai susiorganizuoti, lavintis muzikoj ir užlaikyti profesorijų, kuriuomi, kiek aš supratau, pats nori būti. Jis pasakė: „Jeigu mes stipriai susiorganizuosime, tai visą Ameriką galėsime palinksminti, rengdami šokių, balių, koncertus, teatrus ir kitokių pasilinksminimus. Juk tai mūsų jaunimo darbas. Mes publiką atitrauksime nuo prastesnių organizacijų ir ją užkariausime“. Pasakęs šiuos žodžius, apleidė susirinkimą. Paskiaus, kada pats Šliupas atėjo, tai Zivatkauskas paprašė, kad

Šliupas paaiškintų apie draugystės mierius. Šliupas klausia:

—Apie kokius mierius?

Zivatkauskas atsako:

—Kaip žinai, juk kalbėjom.

Tuom tarpu ėjo diskusijos apie mokesį: vieni norėjo didesnės, o kiti mažesnės. Šliupas tuojaus pasako: „Zinoma, kad didesnė!“

Šliupas, praleidęs susirinkime apie pusantros valandos ir besirengdamas jį apeleisti, pasakė:

„Kaip girdžiu, tai jūs norite šviestis, šviestis ir šviestis; mokslo mokintis. Juk tai nuobodu vien tik mkslu užsiimti; jums reikalinga šokiai runyti; pasilinksmininti, pašokti; juk tai jaunimo darbas. Bet aš jums noriu pasakyti: jūs turite būti pažangesnioji jaunimėnė; su pažangesni reikalais neušimkite. Man jos nereikia ir jūs pažangios reikalus palikite pažangiesiems. Auklėkite geresnę dvasią tarpe jaunimo. Mūsų tauta dar daug vargo turės, pakol pergalės peltišius priešus. Juk visiems reikia liuosybės, lygybės ir vienybės ir jūs, jaunimėnė, stengitės ją iškovoti“. Toliaus Šliupas nutarė, jeigu jaunimas susiorganizuos ir turės kuopas, tuomet galės ir keliaujanti universitetą įkurti.

Nutarta į centrą mokėti po 10c., kuopose pasilikti po 15c.; įstojimo — 50c. Moterų kuopose mokes po 5c. Reikia pažymėti, kad šie reikalai labai painiai sutvarkyti ir daugelis jų negalės suprasti. Mūsų tautiečiai visuo met stengiasi įkurti tokią organizaciją, kurios visai darbininkams nesuorganizavę. Juk jau yra L. D. L. organizacija su tokiomis pat mieriais ir turi keilokią kuopą, tai kam reikėjo antrą tvertį? Reikėjo tik prie tos organizacijos prisidėti, nes ten jau ir centro valdyba išrinkta. Mūsų tautiečiai turi tiek ir tiek draugysčių, tai nesupranta, kam jie dar naujas tveria? Juk daug geriau senasias sustiprinti, negu naujas organizuoti. Bet kas svarbiausia, kad ir šioj organizacijoje darbuojasi socialistai, kaip tai: K. Genys, K. Benis ir K. Demeikis.

Nutarta mokesį mokėti, bet dar nei vieno nepakvietė prie tos organizacijos prisirašyti.

Proletaras.

RUMFORD, ME.

„Kunigėlis“ suareštavo.

10 d. rugpj. atvyko į mūsų miestą „Kunigėlis“, pasisakė, kad esąs iš Athol, Mass., pasiėmė tūlą katalikų ir pradėjo vaikščioti po stubas rinkdami aukas bažnyčios statymui. „Kunigėlis“ pasakojo, būk pas juos esanti maža parapija, ir negalinti bažnyčią pastatyti, tai dabar gavęs nuo vyskopo leidimą važinėti po šventimų miestus ir rinkti aukas.

Kada „Kunigėlis“ perėjo per stubas ir jau rengėsi išvažiuoti į kitą miestą, tai ant stoties priėjo prie jo poliemanas ir paprašė į nuovadą. „Kunigėlis“ labai nuodžiugo, nes manė, kad policijos kapitonas kviečia pas save ant pietų, bet, vargšas, apsiriko: pribuvus nuovadan tapo už grotų pasodintas.

Ant rytojaus mūsų „Kunigėlis“, apsirėdęs paprastais drabužiais, stojo prieš teisėją. Kada teisėjas užklausė, kur dirbi, tai „Kunigėlis“ atsakė, kad prie gelžkelio. Paskui buvo užklaustas, kodėl kunigėliškai drabužiais nešioja, tai vėl paaiškino, būk jam liepas parapijos komitetas, kad daugiau aukų surinkus.

Teisėjas „Kunigėlį“ pastatė po \$1,000 kaucijos, o bylą perkėlė į augstesnę teisimą. Dabar „Kunigėlis“ turpi už grotų ir niekas neišbėluoja.

Mūsų moterėlės, kurios pirmiau taip saldžiai bučiavo „Kunigėliui“ rankas ir davė pinigų, dabar spjauto ir keikia. Man rodosi, kad visai bereikalingas darbas, nes jo rankos nei kiek nebjauresnės už tikro kunigo.

Ir kas tuomi tikėjimu nepasinaudoja? Pradedant nuo popiežiaus ir baigiant paskutiniaus šarlatanais.

Apšvietos Draugas.

AMSTERDAM, N. Y.

29 rugpjūčio Romos agentas kad jau davė, tai davė pipirų tiems, kurie buvo Bagočiaus prakalbų pasiklausyti. Jis taip įsikarsčiavo, kad pradėjo savo šventą kūmščią daužyti ir šaukti: „Neišriši, neišriši, nei vieno neišriši! Lai jums Bagočius duoda išrišimą!“

Paskui visokiais žodžiais pradėjo plūsti Bagočių, socialistus ir visus pažangesnius žmones.

Jeigu Bagočius, sakydamas prakalbas, būtų palietęs kunigus, jų gospadines ir tt., tai nieko nuostabaus nebūtų iš tokio pamokslė. Bet dabar Bagočius visai kunigų nepalietė, kalbėjo visai apie ką kitą ir ant pagausios liepė skaityti ne tik „Kova“, „Laisvė“ ir „Keleivis“, bet ir „Draugą“ su „Zvaigžde“. O mūsų kunigėlis ir už tai net iš kalio neriasi ir šaukia, kad neduos išrišimo. Iš visko matosi, kad mūsų kunigėlis draudžia savo parapijonams ir „Draugą“ skaityti; jis nori, kad jo parapijonai būtų tamsybėj paskende. Bet, kuniguži, jau bereikalingas tavo triušas. Tu su kelionis dešimtimis davatkų negalėsi apšviestos sulaikyti, neuždrausai žmonėms progauti ir progreso keliu žengti. Tu sakai, kad mums neduos išrišimo, bet mes nuo tuos ir nereikalaujam. Mes patį išsiiršime iš tų tamsybės retėjų, kuriuose tu mus iki šiol laikėi. Tu mus pragaru baugini, bet mes sakome: pasidėk sau tą pragarą ir nebaugink mūs, nes mes jį nebijom. Mes jau toli nužengėm pirmyn, kad bijoti tavo tuščių žodžių. Tu pyksti, kad mes nesiduo dam kirpti. Nėpyk, kuniguži, nes vistiek mūsų vilnos negausi. Džiaugkis ta, kurią pirmiau spėjai nusikirpti, pakol mes dar apjakę buvom. Tu sakai, kad neparduosi tiketo į dangų keliauti. Mielas kuniguži, važiuok į dangaus karalystę ir ten pardavinėk tuos tiketus šventiems, o ne mums, prakeiktiems darbo žmonėms. Mes nenorime į dangų keliauti.

Taigi, kuniguži, bereikalingai taip karščiuojies, bereikalingai šmeiži socialistus, bereikalingai baugini pragaru savo parapijonus, nes mes, parapijonai, aiškiai matom tavo visą politiką ir suprantam, kas tau daučiausiai rūpi: tau ne mūsų dūšels rūpi, bet doleris-dievaits.

Karštas Katalikas.

GILBERTVILLE, MASS.

Čia lietuvių gyvena nemažas būrelis, bet jokios draugystės nėra ir ant visuomeniškos dirvos nieko neveikia. Darbininkiškų laikraščių taipgi neskaito. Aš pasiūliau užsirašyti laikraščių, tai mane visokiais žodžiais išplūdo.

R. M. J.

PATERSON, N. J.

Pastaruoju laiku L. S. S. 65 kuopa sujudo veikti. Prisdėjus prie Socialist Party narių skaitlius nesumažėjo, bet pradėjo augti. Paskutiniaus metais mūsų kuopai prisdėjo pergyventi sunkus laikai. Mat, mūsų dūšių ganytojas, parsikvietęs iš Passaico veikėjus, stengėsi kuopą sugriauti. Bet, vargšai, atkando dantis: kuopos jokiū būdu negalėjo sugriauti, o tik sugriovė tą, ką patis buvo sutvėrė ir dabar

nusikraustė tą savo darbą užbaigti pas Brooklyną močiutę.

* * *

17 d. rugpj. buvo diskusijos temoj „Ar reikalinga darbininkams skirstytis į sriovės?“

Kuopietis.

GRAND RAPIDS, MICH.

5 d. rugpj. buvo piknikas S. D. draugystės. Kadangi tą dieną lijo, tai ir žmonių mažai atsilankė. Draugystė mažai turės pelno. Siemet nesiseka su piknikais, nes veik kas nedėdienis lietus lyja.

* * *

Pastaruoju laiku mūsų mieste atsirado tūlas J. M., pabėgėlis iš L. S. S. 51 kuopos. Jis dabar priklauso prie S. D. draugystės ir visokiais būdais šmeižia L. S. S. 51 kuopos narius.

13 d. liepos buvo susirinkimas S. D. draugystės ir minėtas pabėgėlis viešai išvydino 51 kuopos narius žmogžudžiais ir pasakė, būk je norėję S. D. draugystės P. K. narius užmušti. 51 kp. pasijuto kriminališkai apšmeižta ir pareikalavo trečiųjų teismo. 20 d. rugpjūčio buvo teismas ir pabėgėlis likosi apkaltintas; jis turi padengti visą trečiųjų teismo išlaidas ir draugystės susirinkime viešai tą atšaukti. Jeigu neatšauks, tai draugystė ant pusės metų suspensuos.

„L.“ Reporteris.

GRAND RAPIDS, MICH.

Atsakymas T. M. G. nariui.

„Laisvės“ N. 70 T. M. G. narys sako, būk aš melaginis rašes apie T. M. G. chorą. Jis nurodo, būk tokio atsitikimo nebuvo, kad choras būtų kada nors atsisakęs dainuoti iš priežasties skirtingų pažiūrų. Bet, matomai, T. M. G. narys užmiršo, kuomet 2 mėn. atgal laisvamaniai buvo surengę prakalbas ir kalbėtojų buvo užkvieta M.X. Mochky, tai ir T. M. G. choras buvo užkviestas, bet atsisakė dainuoti. Tuomet kaip choro nariai, taip ir vedėjas atsisakė prakalbose dalyvauti. Tas ir buvo priežastis choro skilimo, apie kurį aš buvau minėjęs „Laisvės“ N. 63. O gal narys tame choro susirinkime nebuvo?

„L.“ Reporteris.

TORRINGTON, CONN.

Darbininkų streikas.

5 d. rugpj. The Hendey Machine Co. 900 darbininkų išėjo į streiką. Jie reikalavo didesnį užmokesčio ir sutrumpinimo darbo valandų. Kitos dirbtuvės taipgi žada streikuoti.

* * *

12 d. rugpj. buvo susirinkimas L. S. S. 240 kuopos. Susirinkime svarstyta, kaip tarpe vietos lietuvių paskleisti literatūros. Nutarta stengtis išplatinti daugiau darbininkiškų laikraščių.

Laimingo pasisekimo kuopos draugams darbui.

P. P. K-melis.

TRENTON, N. J.

Čia lietuvių randasi virš trijų šimtų, bet dauguma jų sulenkėję (mat, veik visos miestelis lenkais apgyventas), o jų vaikai jau visai lietuviškai nemoka kalbėti.

Apie septyni mėnesiai atgal susitvėrė sv. Jurgio pašelpinė draugystė, bet iki šiol dar neturi nei įstatų, nei charterio. Pirmiausia draugystės užduotis, tai tverti parapiją, į kurią būtų priimami lenkai ir vokiečiai. Kaip girdėjau, tai jau parapijos reikalams turi surinkti apie \$300.00 ir rengias pirkti nuo protestonų apipuvusią bažnyčią už \$11,000.

Atydai Lietuvių

TURINČIUS GIMINES TOSE GUBERNIJOSE, KURIAS UŽĖMĖ VOKIEČIAI.

Per mūsų banką galite pagelbėti savo gimimams bei pažįstamiems užimtos vietose vokiečiais. Mes turime

SUTARTI SU VOKIETIJOS KANKA

Berline, todėl galime persiųsti pinigų į tas vietas ant sumos neuagščiau 800 markių (apie 525 rubliai).

MŪSŲ BANKAS PO NUOLATINE VALDŽIOS PRIEŽIURA, TODEL TAVO PINIGAI GVARANTUOTI.

Norėdami gauti daugiau informacijų kreipkitės ypatingai ar rašykite laišką pas

HENRIKAS C. ZARO, Bankierius
Metropolitan Saving Bank Building
No. 1 Third Ave., cor. 7th St., New York City

Rankpinigių reikia įnešti \$2,000, o kitus, suprantama, vykūpas paskolins, nes ant jo vardo bus bažnyčia užrašyta.

Apie porą sykių buvo atvykęs kun. Seštakauckas ir sakė spycius. Bet jo tie spyciai tokie žiopli, kad neverta nei minėti.

T. A. „Perkūnas“.

HYDE PARK, MASS.

12 d. rugpj. buvo mėnesinis susirinkimas Lietuvos Sūnų ir Dukterų draugystės. Ši draugystė sutvėrta ant laisvų pamatų ir turi apie 40 narių. Tik tame bloga, kad dabartinis komitetas nemoka draugystės reikalų tvarkyti ir per tai tankiai kyla triušmas.

Jonukas.

WATERBURY, CONN.

13 d. rugpj. buvo prakalbos vietos pažangesniųjų draugysčių. Pelnas buvo skiriamas sušelpimui nukentėjusių nuo karės lietuvių. Kalbėtojų buvo pasižadėjęs S. Šimkus, bet paskui komitetas gavo telegramą, kad Šimkus serga ir negali pribūti. Tuomet buvo užkviestas F. J. Bagočius. Kalbėtojas publiką užgandino, išskiriant kelių tamsūnėlių, kurie norėjo triušmą sukelti, kad ne Šimkus kalba, bet Bagočius.

L. S. S. 34 kuopos choras sudainavo porą dainelių ir kvartetas vieną dainelę. Viskas pavyko neblogai.

Reikia pažymėti, kad vakaro vedėjas pasakė vyčių generolui, jeigu jie nenorės Bagočiaus prakalbų klausyti, tai jiems bus sugrąžinta pinigai už tiketus. Kaip tik tą pasakė, tai vyčių generolas su 24 kareiviais išdūmė iš svetainės laukan.

Aukų surinkta \$52.56. Visiems aukavusiems reikia išdėti širdingai ačiū.

Šimkus pasižadėjo atsilankyti tuomet, kuomet pasveiks. Tada draugystės antru sykiu parengs prakalbas.

Bobos Vaikas.

HUDSON, MASS.

Nors mūsų mieste salūnų nėra, bet girtuoklystė tarpe lietuvių labai išsiplatinus. 3 d. rugpj. trys lietuviai girti sumušė policmaną, 6 d. rugpj. buvo teismas ir užsimokėjo nevisai menkas pabaudas: vienas \$35.00, o du po \$25.00. Tai matot, kur mūsų broliai padeda savo kruvinai uždirbtus centus. O vis prie to priveda tamsybė; jeigu jie laikraščius ir knygas skaitytų, tuomet ir po teismus jų niekas netampytų. Bet jeigu užėini į stulūlai laikraštį užsi-prenumeruoti, tai tankiai reikia žiūrėti, kurioj pusėj randasi duris, o labai gerai, jeigu dar atsako, kad pinigų neturi.

Tai tokios naujienos mūsų mieste. Liūdna ir labai liūdna!

A. M. Balčiūnas.

WATERBURY, CONN.

Vietos dirbtuvėse darbo sąlygos labai sunkios ir darbininkai, neteikę kantrybės, išėjo į streiką. Visi mašini-

stai apleidė dirbtuves reikalaujami aštuonių valandų darbo dienos. Kitų dirbtuvių darbininkai irgi streikuoja reikalaudami didesnės algos ir trumpesnių darbavandų. Mūsų mieste daugiausiai dirba amunicijos Europos kariaujančių šalių. Daugelio dirbtuvių darbininkai susitakė su darbdaviais, laimėdami streiką; jiems pakelta mokeskis ant 10 nuosimnio. Streiklaužiai ir iš lietuvių yra nemažai. Darbdaviai buvo parsitraukę 200 streiklaužų, bet tie, pamatę daugybę streikierių, atsisakė eiti darban.

Didelis vargas tarpe lietuvių, kad neturime gero organizatoriaus. Apie šeši simtai italų ir apie simtas lietuvių prisidėjo prie I. W. W. Atsiranda lietuvių „veikėjų“, kurie stengiasi darbininkų vienybę sudaryti; jie pradėjo organizuoti katalikų partiją. Vyčių generolas J. S. su savo adjutantais B. B. buvo atsilankę į streikierių susirinkimą ir bandė darbininkus atkalbinėti nuo I. W. W. unijos, bet, vargšai, tapo išvėyti laukan.

Bobos Vaikas.

NASHUA, N. H.

Nors mūsų mieste lietuvių randasi nemažai, bet jie ant visuomeniškos dirvos mažai ką veikia. Tiesa, pastaruoju laiku tapo iš numirusių prikelta T. M. D. 79 kuopa ir „griebėsi“ darbo. Ji rengia „paskaitas“. Nors už veikimą reikia pagirti, bet tos jų paskaitos mažą vertę tebeturi. Yra kuopoj vienas narys daugiau prasilavines, tai tas ir drožia iš atmitnės paskaitą. Suprantama, tokios „paskaitos“ be jokios vertės.

Reikia pažymėti, kad prie T. M. D. priklauso ir darbuojasi taip vadinami „socialistai“. Nieko nesakyčiau, kad jie ten darbuojasi, bet dabar labai keistai išrodo, kad tie patys socialistai numerino L. S. S. 192 kuopą, o atgaivino T. M. D. 79 kuopą. Ar tai ne juokinga? Save vadina darbdžiaus socialistais, bet savo darbą apleidė važiuoja pas kitus ir ten darbuojasi.

Aukų rinkimu nukentėjusiems nuo karės lietuviams taipgi niekas nesirūpina.

Viską Žinantis.

MONESSEN, PA.

„Laisvėj“ buvau rašius, kad vietos S. L. A. kuopa mano rengti balių su svaiginčiais gėrymais. Tą rašydama rėmiausi ne komitetu, bet tūlų narių pasakojimu. Dabar paaiškėjo, kad komitetas rengia balių be svaiginančių gėrymų, per tai savo pirmąjį pranešimą atšaukiu.

Minėtas balius bus 25 d. rugpj. Visas pelnas skiriamas nukentėjusiems nuo karės lietuviams.

Mergina.

Bronx'e ant gatvės susidūrė du automobiliai, 2 užmušta ir keturi sužeista.

JUOKŲ KAŠNELIAI.

Dievo duotas.

Buvo syj katalikas,
Dar nesenais, bet jau plikas,

Kunigams jis rankas laizė
Ir bedieviu „strošnei“ smeizė.

Jojo tikslas, idealas —
Padaryt bedieviams galas.

Kartą buvo daug juokų,
Kaip jis klausė prakalbų:

Užsimerkę, išsižiojęs,
Rankoj plytą pakavojęs,

Arti „steičio“ jis sėdėjo,
Socialistas kur kalbėjo.

Gal kiekvienas pasakyti,
Ką jis manė padaryti.

Kaip tik būtų kalbėtojas
Apie dievą išsižiojęs,

Tai tuoj būtų katalikas
Fasilikęs jau žudikas.

Bet nelaimė. Nesuspėjo —
Apleist salę jam reikėjo.

Mat maršalka be juokų
„Out“ išprašė už plaukų.

Tokių būdu kataliko
Visi plenai šuniui liko.
Lipčius.

ORAKULO PATARIMAI.
Klausimas: —

Sei, Orakule! Kaip tu
manai, kada Rusija pa-
baigs vajavot? Matai, na-
no boba gyvena senam kra-
jui ir dabar per tą laiką ne-
galiu parštraukt jos į A-
meriką. O be bobos gyven-
mas... na, pats žinai koks.
Džiovas.

Atsakymas: —

Rusija pabaigs vajavot
tada, kada Rusijos caras
Mikė užsitarnaus toki-pat
čią, koki užsitarnavo jo dė-
dė Nikolaj Nikolajevič.
Kaip tik gazetose pamat-
ysi, kad Rusijos žmonės
Mikė išsiuntė į Sibirą, tai
tuojau, ant tų pėdų, siųsk
savo bobai šifortę.

Ypatinga vyro permaina.

Daug tūkstančių metų tu-
rėjo praeiti, pakol vyras iš-
sivystė iš beždžionės į žmo-
gų. Betgi dabar tą patį vy-
rą paverčia atgal į beždžio-
nę bile viena gražesnė mergi-
na arba moteris į kelias
dienes. — K.

Didelis pajieškojimas.

Pajieskau Brooklyn Lie-
tuvų Biznierių Draugijos,
kuri gimė 1913, gyvena apie
metus laiko Brooklyn ir
dabar dingo be jokios žinios.
Turiu svarbų reikalą, kuris
yra vertas apie 70 dolerių.
Kas apie tą draugiją žinot,
malonėkit atsiųskti pas bi-
le vieną Brooklyn biznie-
rių. — K.

Daktarai Chinioj.

Kaip statistikos parodo,
tai Chinioj ant kiekvieno
milijono žmonių yra tik
vienas daktaras. Iš to aiš-
ku, kodėl toji šalis turi net
400 milijonų gyventojų.

Vakarienie.

Išmūšk šešta valanda.
Seimininkė Aukštaitienė
skubiai stato ant stalo rūky-

ta šolderį ir skystą sriubą,
pienų baltintą.

— Na tai jau ir vakarie-
nė. Ir netikėjau, kad su-
spėsiu, tiek daug darbo. Ale-
gi ir buvimas tų blakių Čun-
gumaičio lovoj, gerai, kad
apsižiūrėjau, nes kitaip tuos
lenkus būtų užėdė.

Seimininkei bekalbant,
staigiai atsidaro durys ir įei-
na apie pusę tuzino vyrų,
triuksmingai besikalbančių —
vienai lenkiškai, kiti lietū-
viškai. Sportaitis, kabinda-
las kepūrė ant gembės,
pirmutinis prabilo į seimi-
nininkę:

— Ge-ge-ge-rą vakarą mi-
sis. Ar jau vakarienie ga-
tava? O kuris mano šolde-
ris?

— Štai, balandėli, tavo
riebusis. Čungumaitis ir tie
du palikai nepasius — gali
valgyt išvieno tą rudą šolde-
rį.

Čungumaitis, atydziai pa-
sižiūrėjęs į lenkiškai besi-
kalbančius, klausia:

— Pasakyk man, misis,
kas gi per vienį tie du pa-
liikai ir kas čia juos atva-
iė?

— Nagi tu, Čungumaiti,
dabar gulėsi su mano Spor-
taičiu, o tuos du palio-
kus su mufysim į tavo rūmą —
paaiškino seimininkei.

— O tu ragana! — su-
sko Čungumaitis, — ar tai
tu manai mane, „United
States“ sitizeną vartyt, kaip
kokią supuvusią pančėką?!

Nevermai, aš tave pafiksy-
siu už atidavimą mano rū-
mo paliokam...

— Sarap nezuržęsi! Šita
propertė mano. Ją paliko
mano amžina atsila! Anta-
nas ir aš čia bosienė, ką no-
riu, tą galiu daryt.

— Ži-ži-ži-noma, kad da-
bar čia viskas mūs dviejų —
pridūrė mikčiodamas Spor-
taičis.

Čungumaitis džiupit peilį
į stalą ir dar labiau pradė-
jo šaukt:

— Nevermai, aš ne kreiz-
zė! Ši-pat vakarą aš paro-
dysiu, ka galiu padaryt. Tas
nieko, kad manęs mergos
relaukina. Kaip parvesiu
du policmanu, tai tada pa-
žiūrėsim, keno tas rūmas,
už kurį aš moku dolerį ir
kvoterį ant mėsienio. Žiu-
rėk, kokia pasitūs boba!

Sportaitis moka daug pi-
giau ir gauna čielą burdą,
o aš gaunu tik rąkytą supu-
vusį šolderį, dacol...

Durys smarkiai užsitren-
kė. Vidury pasiliko ramu.
Tik tie du lenkai retkarčiais
tarp savęs čiaskėjo, nesu-
prasdami, kame dalykas.

Laikė sekandios vakarie-
nės seimininkė Aukštaitienė
paaiškino savo Sportaičiui,
kad Čungumaitis jau išsi-
nufino ir kad atvestas po-
licmanas nieko nesakė, prie-
šingai, kada seimininkė pa-
merkė akį policmanui, tai
Čungumaitis vos tik negavo
žvakę per šonus.

Eastono Katukas.

Kunigai ant farmos.

Pirmas: — Ko ta bestija
kiaulė, kaip tik mus pamatė,
tuoj pradėjo kriukstėt?

Antras: — Nieko įsta-
baus. Matomai, pažino sa-
vo draugus...

Laimingas.

— Tik tu pamislyk, Rau-
lai, šiandien bravoro savi-
ninkas įpuolė į katilą su a-
lum ir prigėrė.

Raulas (apsilaižydamas):

— Taip, tai laiminga smer-
tis.

Nėra progreso.

— Žinai ką, Jonai, sviete
yra tokių dalykų, kurie vi-
siškai neprogressuoja.

— Na, o kasgi taip nepro-
gressuoja?

— Nagi kad ir septyni
griekai smertelni: prieš
tūkstantį metų jų buvo sep-
tyni ir dabar tik septyni.
Vadinasi, nei kiek nepasi-
daugino.

Svirplys.

„Laisvės“ knygos.

SOCIALIZMAS — KUOMI JIS
YRA IR KAIP JĮ ĮKONYT?

Parašė O. Ameringer, sula-
tino Europietis. Šią kny-
gę patartina perskaityti
kiekvienam darbininkui — ir
tam, kuris tiki į socializma-
r tam, kuris netiki. Kiekvie-
nas socialistas, perskaitęs
šią knygę, galės lengvai at-
remti savo priešin. Kiekvie-
nų gi nesocialistų šią knygę
į peritins, kad socializ-
mas — tai ne svajonė ir kad
tik per socializmą darbinie-
kai galės atsikelti laimę. Ge-
stina, kad šią knygę rastų
kiekvienam lietuvių knygų-
nelyje. Kaina tik 15c

LAISKAI PASMERKTŲJŲ MIR-
TINŲ IR SUSSSELBURGŲ BASTI-
LIJŲ. Parašė V. Paukštys. Jel-
lijo dar kas nežino, kas so-
cializmas, kurio dedas Rusijos
kalėjimuose, jei dar kas ne-
girdėjo, kiek laisvės kovotojų
žuvo ant caro kartvųjų. Kad
perskaityti šią knygę. Čia
jūs atrast, su koku žverči-
kumu caro budeliai kankina
nekalnus žmones ir su koku
drasumu mūsų draugai čia
ant mirties. Kaina tik 20c

MOTERŲ PADEJIMAS EVAN-
GELIJŲ IR APAŠTALŲ RAŠ-
TUOSE. Parašė Z. Aleksa. Ši
knygėlė išaiškina, koks mo-
teris padėjimas turėjęs į
novej ir kaip link moterų at-
sivėdavo Kristaus apaštalai
ir pata Kristus, kurio moksli-
skelbia dabartinio mūsų dvi-
sija. Ypač patartina, ja
perskaityti moterims. Kaina 20c

GRUVĖSIUOSE. Parašė K. Ja-
dukaitis. Tai yra labai smu-
gi knyga, kuri atvaizdu-
na liūdną likimą Lietuvos
tarnaitės. Vos pražydus, vos
pradedanti protauti, turi žlug-
ti gyvenimo pavyzys. Kas
myli skaityti gražias apy-
kantes, lai perskaito ir šią
knygę. Kaina tik 15c

LIADIES DAINOS. Tai yra
rinkinėlė gražiausių lietuvių
knygė dainelių ir deklamacijų.
Kas nori išmokti deklamuoti
grazias dainas, lai išmo-
kint savo vaikūčius, lai įgy-
ja šią knygę. Joje yra ge-
riausios dainos Jovaro, Vaitai-
čio, Kudirkos ir kitų žymė-
nų poetų. Kaina tik 15c

GYVAS GRABE. Parašė Senna
Vincas. Tai vienas iš geria-
siai nusisekusių Senna Vin-
cadelio. Medžiaga imta iš
skotijos lietuvių gyvenimo.
Kiekvienas, perskaitęs šią
knygę, pamatys, kokio tam-
sybės, kokio nežinėjimo
gyvena mūsų broliai. Juo-
kioje knygėleje iki ausų.
Kas nori valandą laiko sma-
žiai praleisti, lai užsisako ją.
Kaina 10c

LEKCIJOS APIE ATSKYRIMO
ZENKLIS. Parašė A. Mont-
das. Tai yra parankiausias
vadovėlis išimokiniui tel-
singai statyti zenklus rašte.
Daug lietuvių moka rašyti,
bet labai mažai žino, kaip
kurie moka teisingai vartoti
atsikimo zenklus savo rašte.
O nemokėjimas vartoti atski-
rimo zenklų padaro raštą be
vertės, beveik neįmanoma
skaitomą žmogui. Ypač šią kny-
gę patartina įgyti kiekvie-
nam laikraščio koresponden-
tui. Kaina tik 10c

VOKLAS RANKŽINYSTES
arba kaip pažinti žmogaus
atleiti ir prašyti pagalbos
nuo jo. Kas tuomi mokslu
interesuojasi, lai perskaito
šią knygę. Kaina 15c

ZENYBA IR ŽMOGAUS GYVE-
NIMO SIEKINYS 15c

PASILAPTIS 15c

GYVENIMO BANGA 15c

REVOLUCIJOS ATBALSIAI 15c

KONTROBANDININKAI 20c

ISVOGIMAS IS PAVIAKO 10 20c

ANKINIŲ 20c

PILENIECIAI 35c

RUTILE, ZEMAITIOS MER-
GELĖ 40c

16 DVASISKŲ REVELIJŲ GYVE-
NIMO. Kaina 25c

SEIMYNS ISTORIJA, kaina 10c

SOCIALDEMOKRATŲ MOKS-
LO PAMATAI, kaina 20c

PRASIKALTIMAI IR PRASI-
KALTELIAI, kaina 10c

STEPONAIČIO RASTAI, kaina 75c

DARBAIS, kaina 75c

RAUDONAS JUOKAS, kaina 35c

MOTERISKE IR MEILE 20c

GALUTINIS KLESŲ KOVOS 10c

TIKSLAS 10c

KAIP PADARYTI IR ŽEMESNIO
MOKSLĄ, kaina 10c

MOKSLINIS ISIVYSTYMAS. 25c

DRAGIJOJŲ IR ORGANIZMŲ
EVOLUCIJA, kaina 50c

NUOSAVYBES ISIVYSTYMAS. 50c

KIEKVIEŠAI MOTERIEI ŽINOTINA
JOSEPH LIPMAN, M. D.
Specializacija: Moterų Ligos.
314 E. 50th St., New York
OFISO VALANDOS:
Iki 10 val. rytė; nuo 1 iki 2 val. p.
plet ir nuo 7 iki 8 val. vakarė;
Nedėlionis pagal sutartį.
Egzaminavimas DYKAI. Mes tiki-
riame, ir pasakome visam ligos ir pa-
gelbėjimui. Iš kitur atvažiavusius iš
gostams parūpiname vietą, kol gydo-
si. Reikalai esant, kreipkitės, mes ap-
švišime ir duosime prieteliską rodą
patarimus visai ligai. Neužmir-
kite mano antrą.

DR. J. LIPMAN
314 E. 50th St., NEW YORK, N.Y.
Kalbama lietuviškai.

PARSIDUODA SALIUNAS
už pigia kainą iš priežasties savini-
ko nesveikatos. Salūnas randasi tie-
tuviu, lenkai, rusai ir vokiečiai
apgyventoje vietoje, 927 Grand St.,
kampus Catharine St., Brooklyn, N.
Y.
JURGIS PALUBINSKAS.
(68-91)

ATPIGO RUSSKI PINIGAI

NAUDOKITES PROGAI

PERSIKIRKINKITE!

Geriausią lietuvių užeiga pas

Nikodemą Lepeszką

Julij Germanavičių

231 Clinton St.

HOBOKEN, N. J.

Užlaikome visokius gėrymus.

Su žinomais apsieiname ku-

graužiausia. Atsilankykite per-

sitikrinkite. Kitų miestų lie-

tuviai, važiuojanti Lackawannos

geležinkelio į New York arba

į New York, neužmirškite ap-

silankyti pas mus.

K. LIUTKUS

131 Grand St.,

BROOKLYN, N. Y.

(Arti Berry St.)

JUS GALETE ĮSAUGITI

PLAUKUS

Pasiekiminas, moks-
liškas gydymas dykai
del vyro ir moters
Ar šiuos žiūrus pla-
kai?

Ar prašė Jūs plu-
kai nuo metų?
Ar užkrent kokių nors
sveikatos ir laimės
Ar randas plaukoteis,
būdas odo galvos?
Ar plaukai, lai pra-
dėti plikti?

Ar kokių kais iš
gū, tai stenkites apsu-
gauti Jūs. Užrašykite ilus-
tate Jūs prigimta kailis.

„TEISYBĖ APIE PLAUKUS.“

Parasita europos ger-
simo specialisto, kuri-
oje randas lietuvių ži-
nos.

Grąžybė plaukai — su-
dėtinimas plaukai ir odos
sąlygos. Priežastis silp-
tino plaukai ir žilumas
— kaip užkylti svei-
katos ir laimės plau-
kus — ir kaip tai i pon-
kus sveikis turėti gra-
žius plaukus — šiuo pla-
kai — Būdas — ir deka-
cours nuo užgesinimo
tikliu.

Ketvirtjo savaitė.

GYDYMAS DYKAI.

Mes galime perti-
kerinti kiekvieną, kad
gyduos CALVACIJA
nuo silpnos plau-
ku prastai plaukoteis
ir kokių gilius plu-
kus už 10 centų arba
krasos matkoms prie-
sutas sykui su Jūs
antras. Mes išleu-
me kiekvienam doler-
ne dešimt Calvacur-
os N. J. ir knygute
„Teisybė apie Plau-
kus.“ Išpaikite žė-
mnia atpaustą kuponą
ir siųskite šiuos.

UNION LABORATORY, Box 645, Union,
N. Y.

Box 645, Union, N. Y.

Siųskti 1 dolerius 10 centų del apno-
keimo kaitu persiutu, maldžiū išsi-
sti man tojus Jūs dolerine dešute Cal-
vacura N. J. ir knygute „Teisybė apie
Plaukus.“ (Pasiuskite sykui kupona su
Jūs antras.)

LIIGNIO SEIMYNS PADEJIMAS JEI JISAI NEPRIGULI PRIE

S. L. A.

Visi lietuvių rašykites prie Susivienijimo Lietuvių

Amerikoje kur galite apsaugoti savo gyvastį ant \$150 iki

\$1000 ir priegimt, mokėdami po 30 c. į mėnesį, gaunate

iš S. L. A. po \$6.00 į savaitę pašalpos ligoje.

Reikalaudami informacijų, kreipkitės šiuo adresu:

A. B. STRIMAITIS, S. L. A. Sebr.

307 W. 30th St.,

New York City.

LIETUVISKA

Žemiau paminėtas gyduoles galima

apturėti per pačią:

Nuo Reumatizmo \$1.00

Kraujo Valytojas \$1.00

Vidurių Regulatorius 50c

Trojanika 25c, 50c ir \$1.00

LIETUVISKA

Žemiau paminėtas gyduoles galima

apturėti per pačią:

Nuo Reumatizmo \$1.00

Kraujo Valytojas \$1.00

Vidurių Regulatorius 50c

Trojanika 25c, 50c ir \$1.00

LIETUVISKA

Žemiau paminėtas gyduoles galima

apturėti per pačią:

Nuo Reumatizmo \$1.00

Kraujo Valytojas \$1.00

Vidurių Regulatorius 50c

Trojanika 25c, 50c ir \$1.00

LIETUVISKA

Žemiau paminėtas gyduoles galima

apturėti per pačią:

Nuo Reumatizmo \$1.00

Kraujo Valytojas \$1.00

Vidurių Regulatorius 50c

Trojanika 25c, 50c ir \$1.00

LIETUVISKA

Žemiau paminėtas gyduoles galima

apturėti per pačią:

Nuo Reumatizmo \$1.00

Kraujo Valytojas \$1.00

Vidurių Regulatorius 50c

Trojanika 25c, 50c ir \$1.00

LIETUVISKA

Žemiau paminėtas gyduoles galima

apturėti per pačią:

Nuo Reumatizmo \$1.00

Kraujo Valytojas \$1.00

Vidurių Regulatorius 50c

Trojanika 25c, 50c ir \$

VIETINĖS ŽINIOS

Gerbiamieji Brooklyniečiai! Šioj subatoj, 25 rugsėjo (Septembris) visi atsilankykite į Tautoskai namą, 101-103 Grand St. Bus puikus koncertas ir balius, parengtas Lietuvių Draugijų Sąjungos Didžiajam New Yorko. Pradžią lygiai nuo 8 val. vakare.

Šiame koncerte dalyvaus puiki Vaitiekūno orkestra, "Aido" choras po vadovyste p. Eremito, smuikų duetas ir kvartetas po vadovyste p. B. Kalkausko. Taipgi bus įvairių deklamacijų ir juokingų monologų. Pasibaigus programai bus linksmybės šokiai.

Atsilankykite visi — seni ir jauni, nes visiems bus linksma.

Įžanga tik 10c. ypatai.

Darbininkų streikas Central Brooklyn.

Mūsų korespondentas J. V. praneša, kad ketverto, 16 d. rugsėjo, 3 val. po pietų Central Brooklyniečiai išėjo streiką Arbutkles Bross sukerns darbininkai. Pirmaisiai metė darbą dirbant prie mašinų, o už valandos laiko visi darbininkai apėjo dirbtuvę. Dirbantieji darbininkai, išėję iš dirbtuvės neužbaigę darbą, t. y. neužbaigę pradėto cukrų. Kadangi neužbaigtas cukrus negali ilgai stovėti, tai bosai pradėjo prašyti grindų šlavinę, kad tie užbaigtų, bet ir pastarieji jų prašymo neįspildė, tuomet patiems bosams prisiejo dirbti.

Darbininkai reikalauja pakėlimo mokesčių.

Reikia pažymėti, kad darbininkai prie jųjos nepriklauso, bet jeigu pas juos bus vienybė, tai streiką gali laimėti, nes pastaruoju laiku cukernę darbininkų truko.

Cukernėse daugiausiai dirba Rusijos išeiviai — rusai, lenkai ir lietuviai. Darbo sąlygos baisiai sunkios; darbininkai dirba dienomis ir naktimis. Dieniniai dirba po 11 val., o naktiniai po 12 ir gauna nuo 18 iki 19c. už valandą. Dabar darbininkai pareikalavo iki 25c. į valandą. Kada darbininkai išstot savo reikalavimus, tai darbdaviai atsisakė tuojauš tuos reikalavimus išpildyti, bet liepė jiems dirbti, o jie, girdi, vėliau pasitarė apie tuos reikalavimus. Darbininkai nuo tos malonybės atsisakė.

17 d. rugsėjo ant Hudson ave., N. 85, buvo streikierių masinis mitingas. Kol kas streikieriai tvirtai laikosi.

Streiką veda tam tikras darbininkų komitetas ir I. W. W. unijos atstovai. Laikė streiką visuomet mitingai bus ant Hudson ave., N. 85.

Central Brooklyn.

Žmonės labai susirūpinę streiku. Tuo tarpu laikosi vienybėje. Labai noriai skaito "Laisvę", "Keleivį" ir kitus laikraščius.

Daug trubelėto čia kelia tūlas sorkininkas, kuris ba-

ladosi iš miesto į miestą. Žmonės dar jo nepažįsta, tai yra ir jo šalininkų, bet dabar jau daugelis pamatė, kad jam kelių šulų galvoje trulstas. Jisai niekina, kas jam ant galo liežuviu papuola — niekina socialistus ir tautininkus ir katalikus. Tai yra didelis begėdis. Jį, tą sorkininką, savo laiku išvijo iš Lawrence'o, kur jisai norėjo streiku vadovauti. Bostono kriaučiai laike streiko irgi nedavė jam kalbėti.

Atsargiau su tokiais ilgaličiais! Jie daug košės priverda. Central Brooklyniečiai socialistai žada suburti. Mano parengti daug prakalbų ir kancertų. Dirbkite, vyrai!

Tenykštis.

Gimnastikos klube.

L. Gimnastikos klube pasutiniame mitinge nariai karštai subruzdavo rūpinies namo pastatymu. Daugelis eukauja ir skolina. Komisija, kuri tuom rūpinis, papildyta naujais nariais. Sekančiame "Laisvės" num. apie tai bus plačiau.

Lietuvos Sūnų ir Dukterų draugystė rengia dideles prakalbas, kurios atsisbus rėdėloj, 26 rugsėjo, 1915 m. Bartasiaus svetainėj, 498 Washington St., New York, N. Y. Prasidės 3 val. po pietų.

Kalbės J. Sukys ir J. Neviackas. Meldžiame visus atsilankyti, nes galėsite išgirsti daug ką žingeidais. Tą dieną bus priimami nauji nariai už labai mažą įstoįmą. Komitetas.

"Pliškis".

Šiomis dienomis New Yorko policija areštavo Arturą Mithsoną, 16 metų amžiaus vaiką, už tai, kad jis išplėšė tūlai mergaitę iš rankų krepšely su dešimčia dolerių. Kada vaiką atvešė policijos nuovadon, tai jis apalpo. Atgaivinus pasakojko, kad motina su mažais kūdikiais gyvena Providence, R. I., ir kenčia bādą. Jis, norėdamas motinai ir broliams pagelbėti, pabėgo iš namų ir atvyko į New Yorką tikėdamas gauti darbą. Bepasakodamas ir vėl apalpo. Kada jį nuvežė į ligonbutį, tai daktaras pripažino, kad jis nuo seniai badauja ir yra baisiai nusilpnėjęs.

Sekantį mėnesį į New Yorką pribus drg. E. Debs ir kalbės sufragistėms. Ji-sai nori pagelbėti moterims, kovojančioms už savo teises.

"Ladies Tailors" ir "dress-makerių" unija rengiasi į streiką. Šiomis dienomis unija pasiūlysi manufaktoriams griežtus reikalavimus. Jeigu jie nenūsileis, tuomet bus apskelbta generalis streikas.

Fėrai Lietuvos Sėlpmo Fondo naudai.

Draugijų Sąjungos Viešų Reikalų Komitetas sykiu su vietiniu Lietuvos Sėlpmo

Fondo Komitetu nutarė parengti fėrus L. S. F. naudai. Fėrai prasidės 6 dienų lapkričio (November) ir tęsis ištisia savaitę. Jau išrinkta keliasdešimties kolektojų, kurie vaikščios po biznierių ir rinks daiktus fėrams. Visų aukautojų vardai ir paaukauti daiktai bus pagarsinti "Laisvėj".

Gerbiamieji brooklyniečiai! Jeigu turit savo namuose kokį nors atliekamą daiktėlį, paaukaukit jį L. S. F. fėrams. Tuos daiktus atneškite į "Laisvės" ofisą ir pridukot V. A. Zaperiakui, finansų sekretoriui.

Nesigailėkit aukauti, nes tas eis dėl sušelpimo mūsų nelaimingų brolių Lietuvoje.

Varde Komiteto.
J. Neviackas.

PUIKIOS ATVIRUTĖS.

Atvirutės 4 rūšių, kurias išleido Worcesterio L. S. F. Komitetas, nuo kurių pelnas eis sušelpimui mūsų brolių, nukentėjusių nuo karės. Kaina labai mažą. Kas prisius 10c, tas gaus 4 atvirutes, kas prisius 25c, tas gaus 12. Labai būty gerai, kad atsiųstų platintojų.

Pirgus ir laiškus siųskite:
P. A. DEPYNAS
1 Worth St., Worcester, Mass.

Gerai du kambariai išsirančavoja už prieinamą kainą. Atsiųskite po nuoriną, 21 Filmore Place, Brooklyn, N. Y., 3 skambutis.

Netolūkite vilties! Jeigu plikas, ar plikė, kumpas ar plaukai slenka; tiksliai išsūdyti. Gydymas DYKAI! Adovokant: Specialist, 106, Dr. Branch, 106, Sta. W., Blyn, N. Y.

REIKALINGAS KRAUTAVIS.
Mokantis kelnes ir brulotus gerai dirbti. Darbas ant visados, mokėstis gera. Atsiųskite antrašū:
J. S. Pruselis,
775 Bank St., Waterbury, Conn.

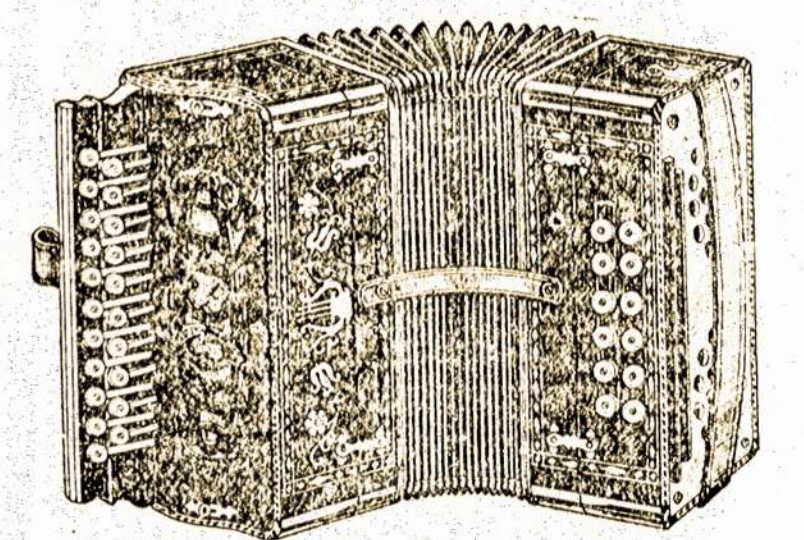
JOHN KULBOK CAFE

Zinoma, kad visi biznierių savo biznį giria. Cigaras, nors kaip ko pušto lapas, bet garbūzai kvepia. Nebūt kokis gerimas, kaip rugalas, bet saiko, kad skaniausias. O man rodos, kaip draugai kalba, tai nereikia girtis. Zinoma, vieta atsakanti dėl pakeleivinių. Kambariai ir visais patalumais. Prašau kreiptis į tą vietą, o būsite užgandinti.

JOHN KULBOK Locininkas
291 Wythe Ave., Corn. Soist St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. Greenpoint 279

PIGUS IŠPARDAVIMAS.

Visi žemiau paminėti instrumentai siunčiami gavus vieną dolerį rankpinigių su tiesa peržiūrėjimo pirm užmokėjimo pinigų.

Geriausia dvieilinė Vienos Armonika su visais pusbalais, minonai ir ma'orni basai, 21 klavišis, 12 basų, minonų basų atskiri pieno basai. Viskas kvotvirkščiau padaryta. Prima 4 basų, sekunda basų dalis, 6 tonų. Išduoda malonų balsą.

KAINA 32 dol. Tokia pat armonika dviejų tonų KAINA 25 dol.

Visi užsakymai išsiunčiami ta pačia diena. Prieš išsiunčiant siuntinys pertikrinamas geriausias specialistas — meistras, todėl nei jokio susigadinimo negali atsitikti. Reikalaukite iliustruoto katalogo, kuris siunčiamas dykai.

52 CANAL STREET, MOSCOW MUSIC CO. Dept. M NEW YORK, N. Y.

DIDI NAUJIENA BROOKLYNO LIETUVIAMS!

Turime už garbė pranešti vietos lietuviams, kad mes jau atidėmė kitą ATTIKĄ po N410 So. 2nd St. ir kampas Union Ave., Brooklyn, N. Y. (tirščiausiai lietuviams apgyventoj kolonijoj). Mūsų Aptiekėj randasi įvairiausių chemikalų, parfumų, traujančių įvairių guminių prietaisų, specialiąsų dirbų susiprinimui vidurių ir tt. Receptus sutaisom kogeriausiai ir pigiausiai kalmom.

Mūsų Aptiekėj dirba tie žmonės, kurie Lietuvoj dirbo aptiekose ir turi gerą praktiką. Kalbame Rusiškai, Lenkiškai ir Lietuviškai.

I. SHAPIRO, Lietuviškas Aptiekorius

410 So. 2nd St., kampas Union Ave., Brooklyn, N. Y.

Skyrius: 745 Driggs Ave., kampas 2nd St., Brooklyn, N. Y.

NAUJA KNYGA

Tik ką išėjo iš spaudos
garsaus rusų rasytojaus
LEONIDO ANDREJEVO

Raudonas Juokas

KAINA

35 centai.

Toje knygoje aprašoma visos karės baisenybės. Ją perskaitę jauties, lyg kad pats buvęs ant karės lauko. Todėl pasistengk tuojau perskaityti.

Reikalauk šiuo adresu:

"LAISVĖ"

183 Roebling St.,

Brooklyn, N. Y.

Užlaikau Gramofonus

SU LIETUVIŠKOMIS DAINOMIS. REKORDAS PREKIUOJA tik 75c.

Jeigu neturi mano katalogo, tai prisiusk už 3c. pačią markę, o aptursi didelį ir puikų katalogą, kuriame rasai visokių geriausių Armonikų, Skripkų, Triūbų, ir daugybę kitokių Muzikališkų Instrumentų. Istorikų ir maldų knygų, kokių tik randasi lietuviškoj kalboj. Gražių populių grammatoms rasyti su puikiais apskaitymais ir daumais, su drukuotais aplink konvertais, tuzinas 25c, penki tuzinai už \$1.00. Reikalaukite visokio tavoro pas tikrą lietuvi, o gausite teisingus tavorus. Agentams parduodu pigiau. Rašykite tokį adresą:

W.S. WAIDELIS, 112 Grand St., B'klyn, N.Y.

Naujausias Lietuviškas Sapiuininkas
Dydžio 5 x 6 1/2, su 310 paveikslėliu.
Kaina ... 50c.
Agentams duoda me 60%

SERGANTIEJI!

Ar nustojote sveikatą iš priežasties ligos?

Diena po dienai, metas po metui užsimu gydymu sergančių žmonių. Persistatykite sau, kiek aš išgydžiau, kiek palinkminau gyvenimą. Jeigu jums gyvenimas širdyje varojant visokias gyduoles ir jaučiate nuolat blogiau, tuomet, nieko nelaukdamas, kreipkis pas gerai suprantantį daktarą ir specialistą.

DR. LEONARD LANDES

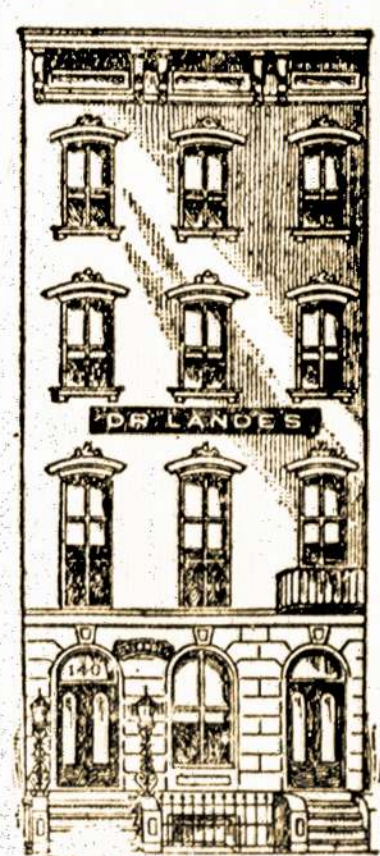
Jis jums be pinigų patars, ką daryti, kad išgytėte gyvastį, ir pasiūkims apie ligą. Gydau per 20 metų visokias ligas u didžiausiomis pasiekimais, kaip tai: nusilpnėjimą, užsikrėtimą kraujo, pilvo, širdies, plaučių, jėkų ir tt.

Dėl gydymo nervų ir lytiškų ligų turiu visiemis gerai žinomą elektriską aparatą ir X-spindulius, per kurių malyt kiamai kūno. Ne kiekvienas daktaras turi tokius aparatus, dėl to, kad labai brangūs. Chemiškas ištyrinėjimas šlapumo. Neatidėliokite ant rytojaus, bet tuojau ateikite pas gerai žinomą

DR. LANDES

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 8 val. vakaro. Sventadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 po pietų.

140 E. 22nd St. (Lexington ir 3rd Ave.) New York City

DR. LANDES' BUILDING
140 EAST 22ND ST., NEW YORK

Naujausi - Lietuviški

Columbia Rekordai

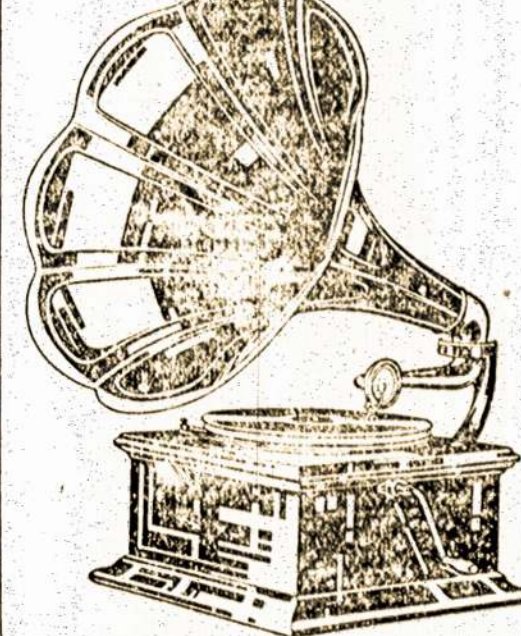
Su lietuviškomis dainomis ir šokiais ant abiejų pusių.
Kaina 75c.

Galima gauti pas
J. GIRDES
103 Grand St., Brooklyn, N.Y.

- E 2339. SĖRIAU ŽIRGELI. Doetas. DIEDUKAS. Polka. Princes Vaiskava Kapelija.
- E 2340. VILNIAUS RUTA. "DRINOPOLIS". Maršas. Kolumbijos Orkestra.
- E 2341. KAS SUBATOS VAKARELI. NUOSTABU. Maršas. Republikonų Gvardijos Orkestra.
- E 2342. SIUVEJA. Monologas. PO DUGALVIU ERELIU. Maršas. Princes Vaiskava Kapelija.
- E 2343. ANT VIENOS GALVOS. Monologas. ZUAVU MARŠAS. Princes Vaiskava Kapelija.
- E 2223. PAMYLEJAU VAKAR. DRAUGE. Polka-Mazurka. Griežė Republikonų Gvardijos Orkestra.
- E 2224. MANO LAIVAS. I SVIUKATĄ. Maršas. Griežė Princes Vaiskava Kapelija.
- E 2225. EINU PER DVARELI. GAILA TEVYNES. Maršas. Republikonų Gvardijos Orkestra.
- E 2226. PER GIRA GIRIALE. LINKSMINKIMES. Polka. Princes Vaiskava Kapelija.
- E 2227. PER SILĄ JOJAU. ZYDAS STATINEJE. Polka. Kolumbijos Orkestra.
- E 2228. SAULELĖ NUSILEIDO ir MARŠAS. Princes Vaiskava Kapelija.
- E 2356. LIETUVA TEVYNĖ MŪSŲ ir TYKIAI NEMUNELIS TEKA.
- E 2357. BRUTE ir KUR BANGUOJA NEMUNELIS. DARBININKU MARSELIETE ir SUKELKIME KOVĄ.
- E 2358. NEMUNO VILNYS. (Dras. V. Kudirka) Valcas.
- E 2359. SUDIEV. (Dras. V. Kudirka). Mazurka.
- E 2360. VARELIS. (Dras. V. Kudirka). Valcas.
- MANO MIELAS. Polka.

NAUJAI ATIDARYTA KIJEVO KRAUTUVĖ GRAMAFONŲ.

Specialūs nužeminimas kainos ant trumpo laiko. Pasiskubinkite įvyti šią gramafonų su 12 lietuviškų dainų 500 aditų, kaštuoja \$12.50. Gwarantuojamas ant 10 metų. Šią gramafonų siunčiame kiekvienam su tiesa apžiūrėjimo prieš užmokėjimą pinigų. Jėgu nepatiktų, galite sugrąžinti atgal. Reikalaujam, pristatykite \$1.00, likusius užmokėsite aplaikę tavorą. Pasitikime, kad tuomi gramafonu būsite pilnai užgandinti.

Kievski Phonograph Co.
4 Orchard Street, Dep. D.
NEW YORK, N. Y.

Kas Dar Neužsisakėte,

Pasiskubinkite užsisakyti savaitinį darbo žmonių laikraštį "Pažvalgą" ir "Jaunąją Lietuvą". "Pažvalgą" ir "Jaunąją Lietuvą" leidžia Bendrovė Lietuvių Raštams Leisti. "PAŽVALGA" paduoda geriausių ir naudingiausių žinių. "PAŽVALGOJE" yra nuolat rašoma apie darbininkų reikalus. "PAŽVALGA" spausdinamas ant geros popieriaus. "PAŽVALGOS" kaina metams \$3; pusei metų — \$1.50; 4 mėn. — \$1.00; vienam mėn. — 30c. "JAUNOSIOS LIETUVOS" žemėlai "PAŽVALGĄ" gauna už 2 dol. metams, 1 dol. pusei metų. BENDROVĖ LIETUVIŲ RAŠTAMS LEISTI taip pat leidžia Illustruotą, Literatūros Mokslo ir Visuomenės mēnesinį laikraštį "JAUNOJE LIETUVOJE" telpa geriausių raštų. "JAUNOJI LIETUVA" yra 48 puslapių didelio formato knyga. "JAUNOJI LIETUVA" spausdinama ant geros rėveliški popieriaus. Kartu "JAUNOSIOS LIETUVOS" ir "PAŽVALGOS" kaina: metams 5 dol. Pusei metų \$2.50. "Jaunoji Lietuva" be "Pažvalgos" metams 3 dol., pusei metų 1.50 dol.; vienam mėn. 25c. Mūsų spaustuvė atlieka dailiai ir pigiai spaudos darbus. Mūsų knygyne galima gauti visokių knygų. Katalogą siunčiame dykai.

Adresas:

The Lithuanian Pub. Co.
2257 W. 23rd PL. CHICAGO, ILL.

IGYK ŠIĄ KNYGELĘ!

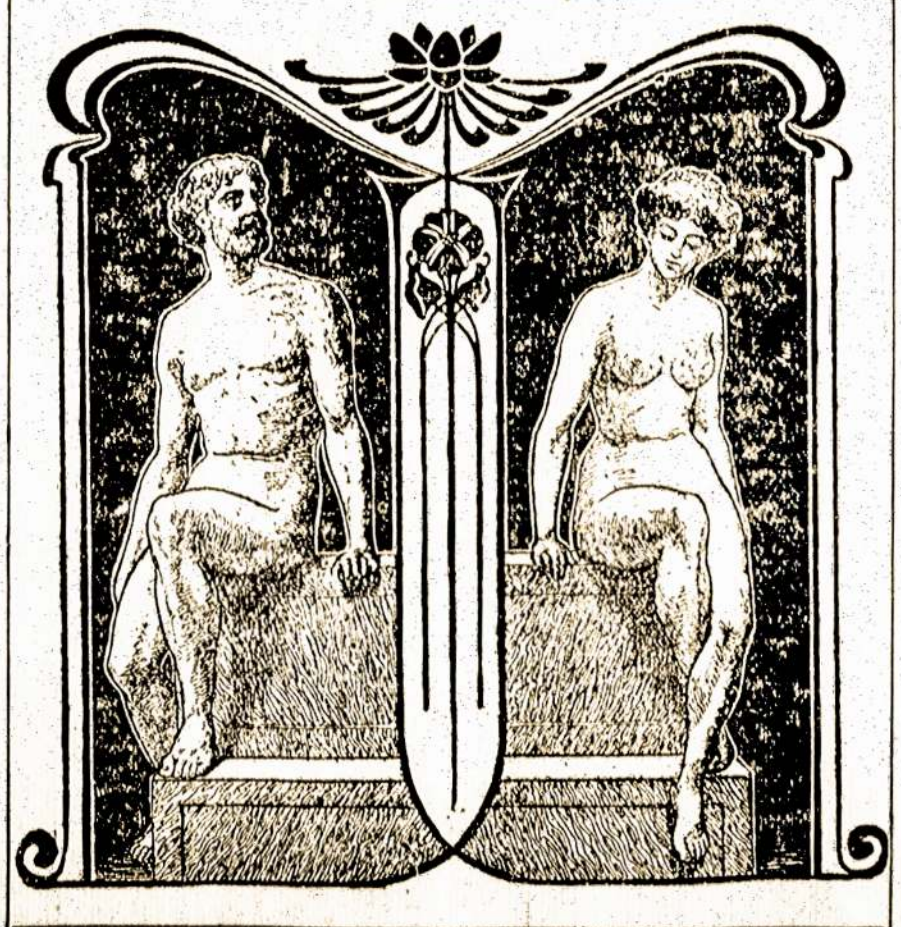
ŽENYBA

ir
Žmogaus Gyvenimo Siekinys
ir
Lytiškoji Etika.

ANTRA PADIDINTA LAIDA.

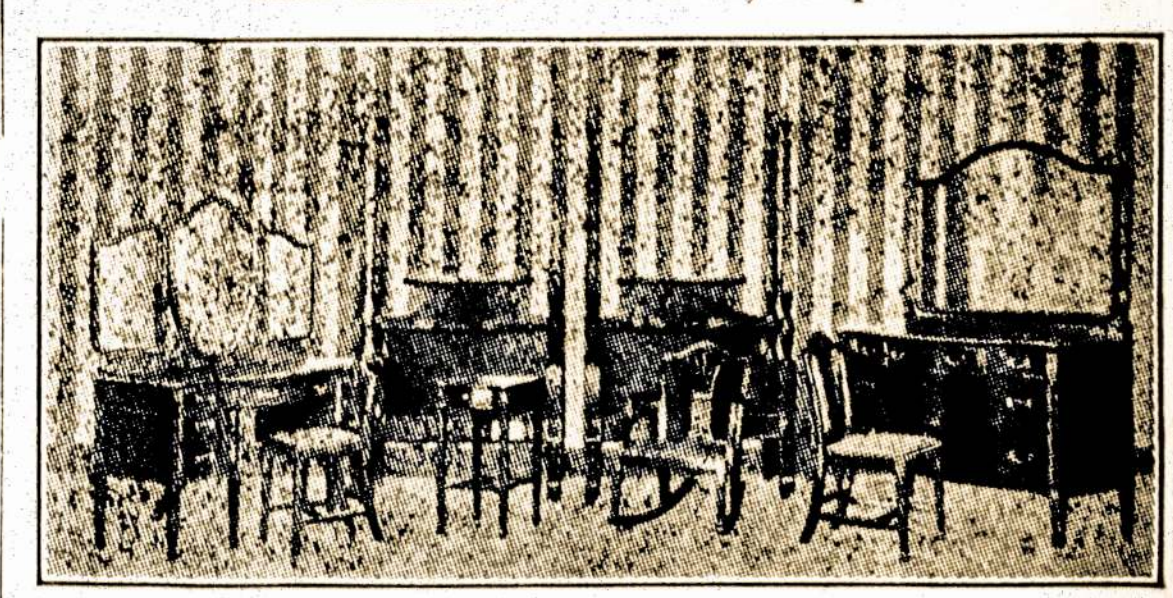
Kaina tik 15c.

"Laisvė", 183 Roebling St.
Brooklyn, N. Y.

M. & V. FURNITURE CO.

Maliauskas & Vidziunas, Props.

KODEL LIETUVIAI PERKA PAS MUS?

Užtai, kad mes pardudame gražius, drūtus FURNICIUS ir už žemą prekę. Palaukiam pinigų, jei kas nori arba gali išmokėti po \$1.00 ar \$2.00 į savaitę.

PATARNAUJAM GRAŽIAI, GREITAI IR TEISINGAI.

**687 THIRD AVE. COR. 21 STREET
BROOKLYN, N. Y.**